

2024

Undervisning udenfor læreruddannelsens mure

En spørgeskemaundersøgelse om undervisning udenfor
læreruddannelsens mure i undervisningsåret 2021/2022
blandt undervisere på læreruddannelserne på de seks
danske professionshøjskoler

Mads Bølling
Dorrit Hansen
Marianne Hald-Mortensen
Karen Barfod

VIA University
College

 Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Center for Klinisk Forskning
og Forebyggelse

ABSALON
PROFESSIONSHØJSKOLEN
ABSALON

PROFESSIONSHØJSKOLEN

Denne rapport dokumenterer forekomsten af undervisning i og med udeskole på læreruddannelsens – dvs. undervisning udenfor læreruddannelsens mure – i undervisningsåret 2021/2022. Udbredelsen er undersøgt i foråret 2022 forud for implementeringen af læreruddannelsen LU 2023.

Rapportens hovedkonklusioner er særskilt udgivet i Studier i Læreruddannelse og -Profession (Barfod et al., 2024).

Forfattere

Mads Bølling, ekstern lektor, Program for outdoorpædagogik, Forskningscenter for didaktik og pædagogik, VIA University College; Forsker, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, Region Hovedstaden

Dorrit Hansen, Lektor, Læreruddannelsen Roskilde, Professionshøjskolen Absalon

Marianne Hald-Mortensen, Lektor, Læreruddannelsen Aalborg, Professionshøjskolen UCN

Karen Barfod, Docent, Program for outdoorpædagogik, Forskningscenter for didaktik og pædagogik, VIA University College

Citation

Bølling, M., Hansen, D., Hald-Mortensen, M. & Barfod, K. (2024). *Undervisning udenfor læreruddannelsens mure – En spørgeskemaundersøgelse om undervisning udenfor læreruddannelsens mure i undervisningsåret 2021/2022 blandt undervisere på læreruddannelserne på de seks danske professionshøjskoler*. VIA University College, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Professionshøjskolen Absalon, Professionshøjskolen UCN.

Tilgængelig: <https://www.ucviden.dk/da/publications/udbredelse-af-og-kendetegn-ved-undervisning-af-studerende-udenfor-3/projects/>

Foto (forside): Karen Barfod

Indholdsfortegnelse

Resumé **7**

Undersøgelsens deltagere **8**

Undersøgelsens metode **9**

Kapitel 1

En spørgeskemaundersøgelse om undervisning udenfor læreruddannelsens mure **11**

Baggrunden for undersøgelsen **11**

Udeundervisning og udeskole i grundskolen **12**

Udvikling af udeskole i Danmark **13**

Betydningen af udeskole for elevers læring, trivsel, skolemotivation og fysiske aktivitet **13**

Effekt af udeskole **14**

Kapitel 2

Udbredelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure **17**

Udbredelse nationalt og opdelt på professionshøjskolerne **17**

Udbredelse på fagområder **19**

Udbredelse opdelt på fag og moduler **20**

Udbredelse opdelt på typer af moduler **22**

Udbredelse opdelt på typen specialiseringsmoduler **23**

Kapitel 3

Omfanget af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i modulerne **24**

Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på professionshøjskoler **24**

Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på fagområder **26**

Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på typer af moduler **28**

Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på typen af specialiseringsmoduler **30**

Kapitel 4

Hvordan foregår undervisning udenfor læreruddannelsens mure? **32**

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hver professionshøjskole **32**

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hvert fagområde **32**

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for typer af moduler **35**

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for specialiseringsmodulerne **35**

Undervisernes beskrivelser af hvordan de bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure **38**

Kapitel 5

Undervisernes efteruddannelse i undervisning udenfor læreruddannelsens mure og faglige netværk **42**

Efteruddannelse og netværk fordelt på anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure **42**

Efteruddannelse og netværk fordelt på fagområder **43**

Efteruddannelse og netværk fordelt på typer af moduler **44**

Efteruddannelse og netværk fordelt på typen af specialiseringsmoduler **45**

Kapitel 6

Undersøgelsens metode **47**

Deltagerne i undersøgelsen **47**

Spørgeskemadesign og spørgsmål **47**

Responstrate **49**

Robusthed af besvarelser **49**

Repræsentativitet **50**

Vurdering af bias **51**

Vægtning af data for undersøgelse af udbredelse **52**

Databehandling og kategorisering **53**

Kategorisering af fag og moduler **54**

Litteratur **56**

Figurer

- Figur 1. Udbredelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure nationalt. **17**
- Figur 2. Udbredelse på hver af professionshøjskolerne. **18**
- Figur 3. Udbredelse inden for fagområder og mellem fagområder. **19**
- Figur 4. Udbredelse opdelt på fag og moduler. **20**
- Figur 5. Udbredelse opdelt på typer af moduler. **22**
- Figur 6. Udbredelse opdelt på typen specialiseringsmoduler. **23**
- Figur 7. Omfanget af aktiviteter opdelt på professionshøjskoler. **24**
- Figur 8. Omfanget af refleksion opdelt på professionshøjskoler. **25**
- Figur 9. Omfanget af aktiviteter opdelt på fagområder. **26**
- Figur 10. Omfanget af refleksion opdelt på fagområder. **27**
- Figur 11. Omfanget af aktiviteter opdelt på typer af moduler. **28**
- Figur 12. Omfanget af refleksion opdelt på typer af moduler. **29**
- Figur 13. Omfanget af aktiviteter opdelt på typen af specialiseringsmoduler. **30**
- Figur 14. Omfanget af refleksion opdelt på typen af specialiseringsmoduler. **31**
- Figur 15. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hver professionshøjskole. **33**
- Figur 16. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hvert fagområde. **34**
- Figur 17. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for typer af moduler. **36**
- Figur 18. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for specialiseringsmodulerne. **37**
- Figur 19. Omfang af undervisere der er efteruddannede i udeskole eller lignende og deltager i netværk om deres brug af undervisning uden for læreruddannelsens mure. **42**
- Figur 20. Andelen af moduler inden for hvert fagområde, hvor underviseren bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure og samtidig deltager i efteruddannelse eller netværk om udeskole. **43**

Figur 21. Andelen af moduler inden for typer af moduler, hvor underviseren bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure og samtidig deltager i efteruddannet eller netværk om udeskole. **44**

Figur 22. Andelen af moduler inden for hver type af specialiseringsmoduler, hvor underviseren bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure og samtidig deltager i efteruddannet eller netværk om udeskole. **46**

Figur 23. Fordelingen mellem optag af studerende og hvilke fag underviserne har oplyst at de undervises i. **51**

Tabeller

Tabel 1. Undervisernes beskrivelser af hvordan de bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure. **39**

Tabel 2. Responsrate. **48**

Tabel 3. Vægtning af besvarelser fra KP. **52**

Resumé

Udbredelsen af undervisning udenfor læreruddannelsens mure

Undersøgelsen viser, at mindst 38,3% af underviserne på læreruddannelserne inddrog undervisning udenfor læreruddannelsens mure i undervisningsåret 2021/22.

Undervisning udenfor læreruddannelsens mure er mest udbredt i fagområderne praktiske-æstetiske fag, matematik, kulturfag, naturvidenskabelige fag og moduler rettet direkte mod udeundervisning, hvor op mod alle de adspurgte underviser har inddraget sådanne aktiviteter. Udbredelsen er mindst i de pædagogiske fag og sprogfagene.

Omfanget af aktivitet og refleksion

I gennemsnit anvender 31,6% af underviserne, der inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure, denne praksis 5-6 gange eller mere på hvert modul. Refleksion over elementer af udeskoledidaktik er generelt lidt mere udbredt end selve udeaktiviteterne, hvor 35,3% af underviserne reflekterer med de studerende over aktiviteter udenfor læreruddannelsens 5-6 gange eller mere på hvert modul.

Foruden de naturvidenskabelige fag og praktiske-æstetiske fag, er anvendelsen af og refleksion over aktiviteter udenfor læreruddannelsens langt overvejende udbredt i moduler direkte rettet mod

udeundervisning, som udelukkende er moduler der eksisterer som specialiseringsmoduler. I moduler direkte rettet mod udeundervisning inddrager mere end tre ud af fire undervisere aktiviteter og refleksion med de studerende mere end seks gange hvert modul. Til sammenligning inddrager en tredjedel af underviserne i de naturvidenskabelige fag og praktiske æstetiske fag denne praksis 5-6 gange eller mere.

Undervisningspraksis

Undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår hovedsageligt i form af praksissamarbejde (64,1%) og som undervisning på steder, hvor underviseren selv didaktiserer stedet (57,9%). I mindre grad forgår denne undervisning for at skabe bevægelse eller variation i undervisningen (50,1%) eller som aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer (43,0%).

Der er betydelige forskelle i, hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure praktiseres inden for hver professionshøjskole. VIA, UCN og UCSYD er særligt aktive i praksissamarbejder, mens på PHA, KP og UCL ofte sker ved at undervisning foregår på steder, hvor underviseren selv didaktiserer stedet.

Didaktiseringen af steder ses oftest i moduler direkte rettet mod udeundervisning (96,2%), hvor i mod praksissamarbejde generelt er mest udbredt

---

i andre fag og moduler (28,9-80,0%). Aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer er foruden i moduler direkte rettet mod udeundervisning (73,1%) særligt udbredt i naturvidenskabelige fag (69,1%).

Efteruddannelse og netværk

Undersøgelsen viser, at undervisere med efteruddannelse eller regelmæssig deltagelse i netværk om udeskole oftere inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Indenfor naturvidenskabelige fag og moduler direkte rettet mod udeundervisning ses den største andel af undervisere med relevant efteruddannelse i undervisning udenfor læreruddannelsens mure eller regelmæssig netværksdeltagelse i dette pædagogiske og didaktiske område, med en størst netværksdeltagelse inden for moduler direkte rettet mod udeundervisning.

Undersøgelsens deltagere

Respondenterne i undersøgelsen er undervisere ved læreruddannelserne på de seks danske professionshøjskoler: Københavns Professionshøjskole (KP), Professionshøjskolen Absalon (PHA), University College Lillebælt (UCL), University College Nordjylland (UCN), University College Syd Danmark (UCS) og VIA University College (VIA).

I undersøgelsen har 311 undervisere deltaget, ud af en samlet population på N=814 undervisere. Den overordnede responsrate på tværs af de seks professionshøjskoler var på 38,2%.

Undviserne i undersøgelsen har typisk 7-9 års erfaring som underviser på læreruddannelsen, og typisk ti eller flere års arbejds erfaring med undervisning udenfor læreruddannelsens mure ($n=286$)¹.

Undviserne underviser typisk i ét fag og bruger typisk undervisning udenfor læreruddannelsens mure i faget.

Undviserne ($n=307$) underviser i 1-5 fag (gennemsnit $1,6 \pm 0,7$ fag). Undviserne bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure i 1-5

---

¹ Deskriptiv statistik foretaget før vægtning af undervisere fra KP. For uddybning af vægtning, se 0.

² $\pm$, standardafvigelse.

---

fag, i gennemsnit $1,4 \pm 0,9$ fag. Data viser en tyngde af respondenter med høj arbejdserfaring og høj erfaring med undervisning udenfor læreruddannelsens mure. Analyseret som kontinuerte variable er der en sammenhæng mellem arbejdserfaring og erfaring med undervisning udenfor læreruddannelsens mure, men dog en sammenhæng af lav styrke ($n=281$, $r=0,35^3$; $p<0,001$).

Nogle undervisere har oplyst, at de har flere års erfaring med undervisning udenfor læreruddannelsens mure end arbejdserfaring som underviser på læreruddannelsen ($n=7$). Dette kan skyldes, at ansatte har undervisningserfaring, der involverer udeundervisning eller udeskole i forskellige sammenhænge, før ansættelse på læreruddannelsen. I spørgsmålet om erfaring med undervisning udenfor læreruddannelsens mure er der således ikke nødvendigvis tale om undervisning i regi af læreruddannelsen.

Undersøgelsens metode

I juni 2022 modtog alle undervisere på læreruddannelserne ($N \sim 814$) på Professionshøjskolerne i Danmark en invitation til at deltage i undersøgelsen om *den undervisning, der foregår udenfor læreruddannelsens mure*. I spørgeskemaundersøgelse blev undervisere indledningsvis spurgt:

- *Har du inden for undervisningsåret 2021/22 inddraget aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i din undervisning?*

Herefter blev de spurgt, hvilke fag og moduler de underviste i. Dataindsamlingen blev afsluttet i august 2022.

Dataset på respondent- og modulniveau

Baseret på besvarelsene er der i undersøgelsen analyser anvendt to forskellige dataset.

- Et dataset på **respondentniveau**, hvor cases er *undervisere* ($N=311$).
- Et dataset hvor cases er **undervisningsmoduler** ($N=491$) baseret på at hver respondent har oplyst, hvilke fag/moduler de underviste i, samt oplyst om brug af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i hvert fag/modul.

---

³ En Persons korrelationskoefficient på $r = 0,1$ til $0,3$ anses for lav, $r = 0,4$ til $0,6$ for moderat og $r = 0,7$ til $1,0$ for høj.

Analysen på **respondentniveau** er anvendt til at undersøge omfanget af undervisning udenfor læreruddannelsens mure på tværs af professionshøjskoler samt til analyser af deltagelse i efteruddannelse i undervisning udenfor læreruddannelsens mure og netværk om udeundervisning, udeskole, åbenskole mv.

Analysen på **undervisningsmodulniveau** er anvendt til at undersøge omfanget af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i de enkelte fag/moduler.

Robusthed og repræsentativitet af data

I undersøgelsen er der kun grundlag for at konkludere hvad mindste grad for udbredelse er. Dette skyldes, at i analyse af besvarelsernes robusthed og repræsentativitet, har undersøgelsens datagrundlag en overrepræsentation af undervisere, der anvender undervisning udenfor læreruddannelsens mure. Der har ikke været tilstrækkeligt datagrundlag til at estimere størrelsen af overrepræsentationen.

Vægtning af besvarelsene

I analyserne af udbredelsen af undervisning udenfor læreruddannelsens mure er der anvendt en vægtning af besvarelsene fra KP for at estimere den mindste grad for udbredelse. Responsrate fra KP var 20,1% ($n=50$) og fra de resterende fem professionshøjskoler på 46,3% ($n=261$).

Se Kapitel 6 for uddybende beskrivelser af undersøgelsens metode.

Kapitel 1

En spørgeskemaundersøgelse om undervisning udenfor læreruddannelsens mure

Denne undersøgelse kortlægger og belyser omfanget og anvendelsen af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i undervisningsåret 2021-2022, blandt undervisere på læreruddannelserne på de seks danske professionshøjskoler: Københavns Professionshøjskole (KP), Professionshøjskolen Absalon (PHA), University College Lillebælt (UCL), University Collage Nord (UCN), University College Syd (UCS) og VIA University College (VIA).

Undersøgelsens formål er at kortlægge og belyse omfanget og anvendelsen af undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Undervisning uden for læreruddannelsens mure er en arbejdsmåde i undervisningen i fagene som de lærerstuderende møder i deres uddannelse, som ligger ud over praktikken. Denne undervisning finder sted på læreruddannelsens udendørsarealer eller i natur- og kulturmiljøer udenfor læreruddannelsens matriklen.

Undervisning udenfor læreruddannelsens mure kan være praksissamarbejde med eksterne aktører, aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer, eller aktiviteter på steder som underviserne selv didaktiserer, fx i en park eller på en plads i byrummet.

Undervisere på læreruddannelsen har således mulighed for at introducere deres studerende for de

potentialer, der er for at styrke skoleelevers faglige færdigheder og kompetencer, bevægelse i undervisningen, trivsel og dannelse samt muligheder for at variere undervisningen, som ligger i udeundervisning, åben skole og udeskole. Introduktionen af undervisning udenfor læreruddannelsens mure for de lærerstuderende kan understøtte, at de, når de er i praktikforløb og når de er færdiguddannede selv, inddrager de muligheder der ligger i åben skole og udeskole med deres elever.

Bag undersøgelsen står en række institutioner med interesse for og erfaring i uddannelse, efteruddannelse og forskning i udeskole: VIA University College, Professionshøjskolen Absalon, Professionshøjskolen UCN, Sektion for Sundhedsfremme og forebyggelse ved Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital.

Baggrunden for undersøgelsen

Baggrunden for undersøgelsen er, at mange studerende på læreruddannelsen de seneste år har vist stor interesse for uderummets muligheder. Anekdotisk viden viser, at inddragelsen af sanse- og kropslige erfaringer med faglige temaer i den daglige undervisning på læreruddannelsen er begyndt at fylde mere de seneste år. Det gælder både på selvstændige moduler på læreruddannelserne om udeskole og i pædagogiske fag og under-

---

visningsfag. En mulighed er, at de studerendes interesse for og indsigt i udeundervisning og udeskole kan ændre sig, hvis fx moduler om udeskole forsvinder i nye fremtidige rammevilkår for læreruddannelsen.

Indsamlingen af besvarelser blev afsluttet i august 2022. I maj 2023 blev der vedtaget en politisk aftale om reform af læreruddannelsen (LU 23) og implementeringen i igangsat (Bekendtgørelse Om Uddannelsen Til Professionsbachelor Som Lærer i Folkeskolen, 2023). Undersøgelsen bidrager således til at give et billede af den undervisning der foregår udenfor læreruddannelsens mure før implementeringen af reformen af læreruddannelsen.

Udeundervisning og udeskole i grundskolen

Udeundervisning og udeskole er arbejds måder i grundskolen, der fokuserer på at inddrage områder udenfor skolen i undervisningen. Regelmæssig udeundervisning kaldes ofte udeskole. Udeundervisning og udeskole indebærer undervisning, hvor elever arbejder med faglige spørgsmål og problemstillinger udenfor skolens bygninger, hvor undervisningen ude og inde har nære sammenhæng (Bærenholdt & Hald, 2020; Ejbye-Ernst et al., 2017). Undervisningen kan foregå på skolens område eller udenfor skolens matrikel i natur-, kultur-

eller bymiljøer, hvor læreren selv didaktiserer uderummet. Det kan også involvere samarbejde med eksterne aktører på museer, biblioteker, organisationer og virksomheder. Således kan åben skole også betragtes som en del af udeundervisning og udeskole.

Didaktikken i udeundervisning og udeskole er karakteriseret af et samspil mellem undervisning i klasseværelset og undervisning udenfor. Nogle gange udgør den teoretiske undervisning grundlaget for brugen af områder udenfor skolen, mens andre gange er oplevelserne ude drivkraften for videre arbejde med faglige emner i klasseværelset.

Udenfor skolen kan elever møde personer, opleve steder og deltage i aktiviteter, som ikke er mulige i klasseværelset. Derved kan udeskole tilbyde alternative læringsoplevelser, hvor eleverne får førstehåndserfaringer i og med samfundet, i mødet med mennesker og steder. Læringsprocesserne i udeundervisning og udeskole er kendetegnet ved praktiske og kropslige aktiviteter. For eksempel kan elever anvende viden og afprøve metoder eller indsamle ny viden ved at tage billeder af steder og samle genstande med faglig relevans. De kan også interviewe personer eller bruge deres sanser til at udforske omgivelserne. Arbejdet kan inspirere til fx skrivning af skønlitterære tekster, udvikling af matematiske modeller og indsigt i naturfag-

---

lige eller historiske fænomener. På forskellige måder kan udeskole bidrage til læreprocesser der udvikler elevernes forståelse af faglige emner, styrke deres kompetencer og bidrage til deres generelle dannelse (Bærenholdt & Hald, 2020; Becker et al., 2017; Otte et al., 2018, 2019).

Udvikling af udeskole i Danmark

Forskning viser, at omkring en femtedel af danske folkeskoler har en eller flere klasser, der praktiserer udeskole (Barfod et al., 2021). Andelen er lidt højere for privat- og friskoler (24,3%) end for folkeskoler (17,6%). Blandt de folkeskoler, der anvender udeskole, er denne tilgang mest udbredt i indskoling og mindst i udskoling. Af de folkeskoler, der praktiserer udeskole, har 45,2% en formel beskrivelse af deres arbejde med udeskole. Sammenlignet med folkeskolerne praktiseres udeskole på omkring en tredjedel af alle danske specialskoler, svarende til 34,0%.

Flere undersøgelser indikerer, at udeskole kan gøres til en del af skolehverdagen (Barfod, 2018; VIVE, 2019). Dog kan lærere også opleve udfordringer med at implementere og opretholde udeskolepraksis (Barfod, 2017). Barrierer for udeskole inkluderer fx at lærere ikke oplever at have nok viden om, hvordan de skal tilrettelægge og praktisere udeskole, strukturelle forhold, så som ufleksibelt skema, og oplevelse af, at krav om elevers faglige præstation ikke umiddelbart harmonerer med

udeskole (Bentsen et al., 2010). For at skoler kan lykkes med at integrere udeskole som en fast del af undervisningen, er vidensdeling, efteruddannelse og samarbejde vigtige faktorer (VIVE, 2019). Det tyder på, at det har en positiv effekt, når skoler udpeger en eller flere medarbejdere til at støtte udeskolepraksis, giver lærere mulighed for efteruddannelse og videndeling, fx gennem at deltage i netværksaktiviteter om udeskole, samt fx at inkluderer udeskole som et fast punkt på dagsordenen til møder.

Betydningen af udeskole for elevers læring, trivsel, skolemotivation og fysiske aktivitet

Meget tyder på, at udeundervisning og udeskole kan have en positiv indvirkning på elevers læringsmuligheder, og visse sider af deres trivsel og deres sundhed. Denne viden bygger især på mindre case-studier, hvor både elevernes og lærernes oplevelser er blevet undersøgt (Becker et al., 2017; Remmen & Iversen, 2022), og der er begrænset forskning om udeskole i specialundervisning på både almen- og specialskoler samt udeskole i forbindelse med inklusion af elever med særlige behov i almenundervisning. Ligeledes er der få studier, hvor klasser, der bruger udeskole, sammenlignes med klasser, der ikke gør det, dvs. kontrollerede studier (Becker et al., 2017; Mann et al., 2022). Kontrollerede studier har den fordel, at

---

de giver mere sikkerhed i konklusionerne, da de tager højde for elevernes udgangspunkt og undersøger, om deres udvikling adskiller sig fra en typisk udvikling. Kontrollerede studier af udeskole er primært blevet gennemført i dansk og tysk kontekst. Resultaterne, vi præsenterer i dette kapitel om betydningen af udeskole, bygger hovedsageligt på det danske forskningsprojekt TEACHOUT, som er den mest omfattende undersøgelse af udeskole hidtil (Nielsen et al., 2016). Aktuelt er resultaterne fra TEACHOUT ved at blive konfirmeret i det danske forskningsprojekt MOVEOUT (Bølling et al., 2023), hvor det foreløbigt kun er resultater om fysisk aktivitet der er udgivet (Elsborg et al., 2024).

Nogle af undersøgelseerne baserer sig også på evalueringen af det danske projekt "Udvikling af udeskole", og nogle undersøgelser der er gennemført i Tyskland og Norge.

Samlet set har forskningen overvejende været fokuseret på udeskole på mellemtrinnet. I TEACHOUT blev 28 udeskoleklasser fra 3. til 6. klassetrin sammenlignet med deres 20 parallelklasser, der kun havde sporadisk undervisning udenfor skolens bygninger i løbet af skoleåret. Udeskoleklasserne havde i gennemsnit én skoledag med fem timers udeskole en dag om ugen gennem hele skoleåret 2014/15. Udeskoleundervisningen fandt sted på forskellige steder og mil-

jøer udenfor skolens bygninger og matrikel og omfattede forskellige fagområder. I MOVEOUT er effekten af udeskole på både mellemtrinnet og i udskolingen blevet undersøgt, med samme type og omfang af udeskole som i TEACHOUT. I MOVEOUT, der var et lodtrækningsforsøg, blev 14 klasser på 10 skoler, sammenlignet med 21 klasser på 10 skoler.

Effekt af udeskole

Undersøgelser af regelmæssig udeundervisning, dvs. udeskole, viser en lille, positiv effekt på elevers læsefærdigheder, mens en effekt på matematiske færdigheder ikke er blevet påvist.

Udeskole kan styrke sociale færdigheder som empati og praktisk samarbejde, og muligvis fremme venskabelige relationer, men konklusionen er ikke entydig. Der er en moderat positiv effekt på motivation for skolearbejde. Fysisk aktivitet øges under udeskoleundervisning sammenlignet med typisk klasseundervisning. Set over en hel skoleuge har udeskole en positiv effekt på moderat-til-høj fysisk aktivitet.

Læring

Det er blevet påvist, at udeskole kan have en lille, men positiv effekt på elevers læsefærdigheder, målt ved hjælp af Hogrefes MG- og SL-tests (Otte et al., 2019), mens der ikke er blevet påvist nogen

---

signifikant ændring i elevernes matematiske færdigheder, målt med Hogrefes MG (Otte et al., 2018). Elevernes præstation i matematik forblev uændret – hverken statistisk dårligere eller bedre. Andre studier i Danmark har imidlertid ikke kunne demonstrere en udvikling på hverken læsning eller matematik ved brug af udeskole, målt med nationale faglige test (VIVE, 2019). Således er der fortsat ingen klar konsensus i forskningen om, hvorvidt udeskole kan fastholde eller forbedre akademisk præstation.

Trivsel og skolemotivation

Undersøgelser af udeskole fokuserer på elevers trivsel og inkluderer studier af social trivsel, skolemotivation, fravær af psykiske udfordringer og stresshåndtering. Der findes dokumentation for, at udeskole kan have en lille positiv effekt på sociale færdigheder som fx empatisk adfærd over for andre børn og voksne (Bølling, Niclasen, et al., 2019). Selvom der er tegn på, at udeskole kan have en lille positiv indvirkning på etablering af flere venskabelige relationer i klassen (Bølling, Mygind, et al., 2019), er konklusionen på dette område stadig ikke entydig (Ellinger et al., 2023). Gennem bevidste valg i klasseledelse og didaktik vil læreren dog kunne udnytte udeskoles potentiale for elevers deltagelse i praktiske samarbejde på tværs af klassen og derved styrke nye relationer (Bærenholdt og Hald 2020).

Motivation for skolearbejde er en hyppigt målt faktor for trivsel i skolesammenhæng. Der er be- læg for, at udeskole kan have en moderat positiv indvirkning på elevernes motivation for skolearbejde (Bølling et al., 2018), især på deres følelse af selvbestemmelse i undervisningen (Dettweiler et al., 2015; Dettweiler, Lauterbach, et al., 2017). Hvor motivationen normalt falder gennem skoleåret, viser forskningsresultaterne, at udeskole kan virke som en buffer for en sådan fald. Der er ingen påvist effekt af udeskole på elevernes psykiske udfordringer, herunder følelsesmæssige vanskeligheder, adfærdsproblemer, hyperaktivitet/opmærksomhedsproblemer, relationelle udfordringer og sociale færdigheder (Bølling, Niclasen, et al., 2019).

Stressregulering er også blevet undersøgt i forhold til udeskole. Selvom forskningen på dette område langt fra er lige så omfattende som for de andre områder af trivsel, tyder resultaterne på, at udeskole, når den udføres i natur og grønne omgivelser, kan have en positiv effekt på elevers evne til at regulere stress (Dettweiler, Becker, et al., 2017; Dettweiler et al., 2023).

Fysisk aktivitet

Skoledage med udeskole er forbundet med øget fysisk aktivitet, både for drenge og piger (Schneller, Schipperijn, et al., 2017). Udeskole bidrager til, at børn i 4.-8. klasse er mere fysisk aktive i løbet af

---

skoleugen, hvor elever, der bliver undervist med udeskole, i gennemsnit har en stigning på 20,4 % i moderat-til-høj intens fysisk aktivitet (Elsborg et al., 2024). Tidligere studier tyder dog på, at drenge drager mest fordel af udeskole, når det kommer til fysisk aktivitet (Schneller, Duncan, et al., 2017).

Den sundhedsmæssige betydning af udeskole, inklusive dens virkning på trivsel og fysisk aktivitet, udgør et ekstra, næsten omkostningsfrit aspekt, der bygges oven på skolens øvrige formål. Undersøgelser omhandlende den sundhedsmæssige betydning af udeskole har primært fokuseret på fysisk aktivitet. I et såkaldt "add-in"-perspektiv (Bentsen et al., 2019, 2021), er sundhed integreret i den faglige undervisning, uden at sundhedsfremmende aktiviteter går på kompromis med skolens kerneopgaver. Fysisk aktivitet i undervisningen kan have en positiv indvirkning på flere områder, herunder forudsætningerne for læring, motivation og selve læringen (Madsen et al., 2020; Madsen & Aggerholm, 2020).

Kapitel 2

Udbredelse af undervisning uden for læreruddannelsens mure

I kapitel 2 præsenteres resultaterne for udbredelse af undervisning uden for læreruddannelsens mure nationalt og for hver af de seks danske professionshøjskoler. Udbredelse opgøres også på fag, fagområder og specialiseringsmoduler.

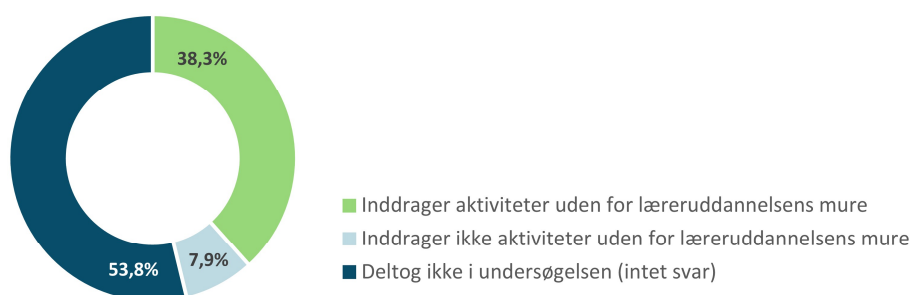
Udbredelse nationalt og opdelt på professionshøjskolerne

Mindst 38,3% af undervisere på læreruddannelserne inddrog aktiviteter uden for læreruddannelsens mure i deres undervisning af lærerstuderende inden for undervisningsåret 2021/22 (Figur 1). Det vil sige, at to af fem undervisere inddrog aktiviteter uden for læreruddannelsens mure.

Udbredelsen i populationen forventes at være højere end 38,3 %. Analyser af robusthed og deskriptiv statistik blandt underviserne indikerer, at det primært er undervisere med interesse for og erfaring med undervisning uden for læreruddannelsens rammer, der i overvejende grad har valgt at deltage i surveyen (se nærmere i Kapitel 6).

Figur 1. Udbredelse af undervisning uden for læreruddannelsens mure nationalt.

Figuren viser hvorvidt underviserne inddrager aktiviteter uden for læreruddannelsens mure. Summen af 'Inddrager aktiviteter uden for læreruddannelsens mure', 'Inddrager ikke aktiviteter uden for læreruddannelsens mure' og 'Deltog ikke i undersøgelsen' giver til sammen 100%.

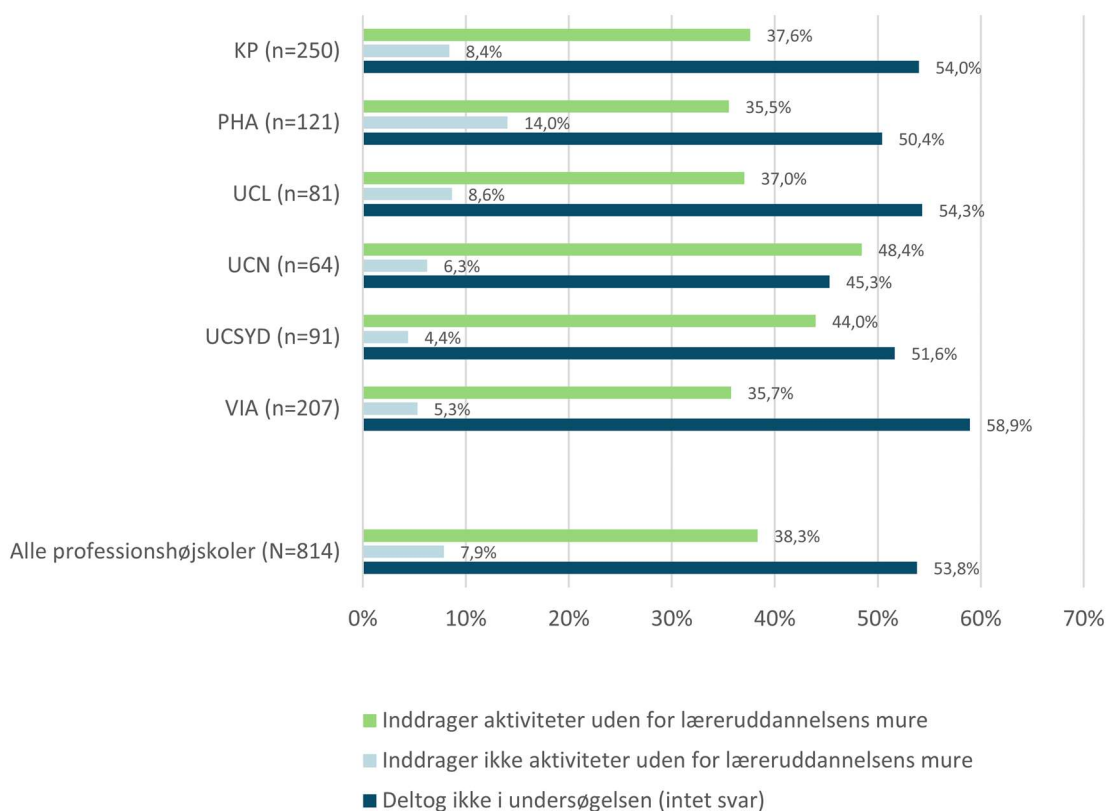

Resultaterne viser, at der ikke er forskel på udbredelsen mellem professionshøjskolerne (Figur 2). Selv om vi antager at brugere af undervisning udenfor læreruddannelsens mure er overrepræsenteret blandt underviserne der har deltaget i undersøgelsen, må vi alligevel antage at det reelle tal

er noget større, idet det er baseret på en svarprocent på 38,2%, og at over 80% af underviserne der deltog svarede 'ja' til anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Figur 2. Udbredelse på hver af professionshøjskolerne.

Figuren viser hvorvidt underviserne inddrager aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure. Summen af 'Inddrager aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure', 'Inddrager ikke aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure' og 'Deltog ikke i undersøgelsen' giver til sammen 100% inden for hver professionshøjskole. Tallene baserer sig på data der inkluderer vægtede cases for KP (for uddybning, se Kapitel 6). Statistisk set er udbredelsen er ens på tværs af de seks professionshøjskoler (ingen signifikant forskel; $p=0,140$).

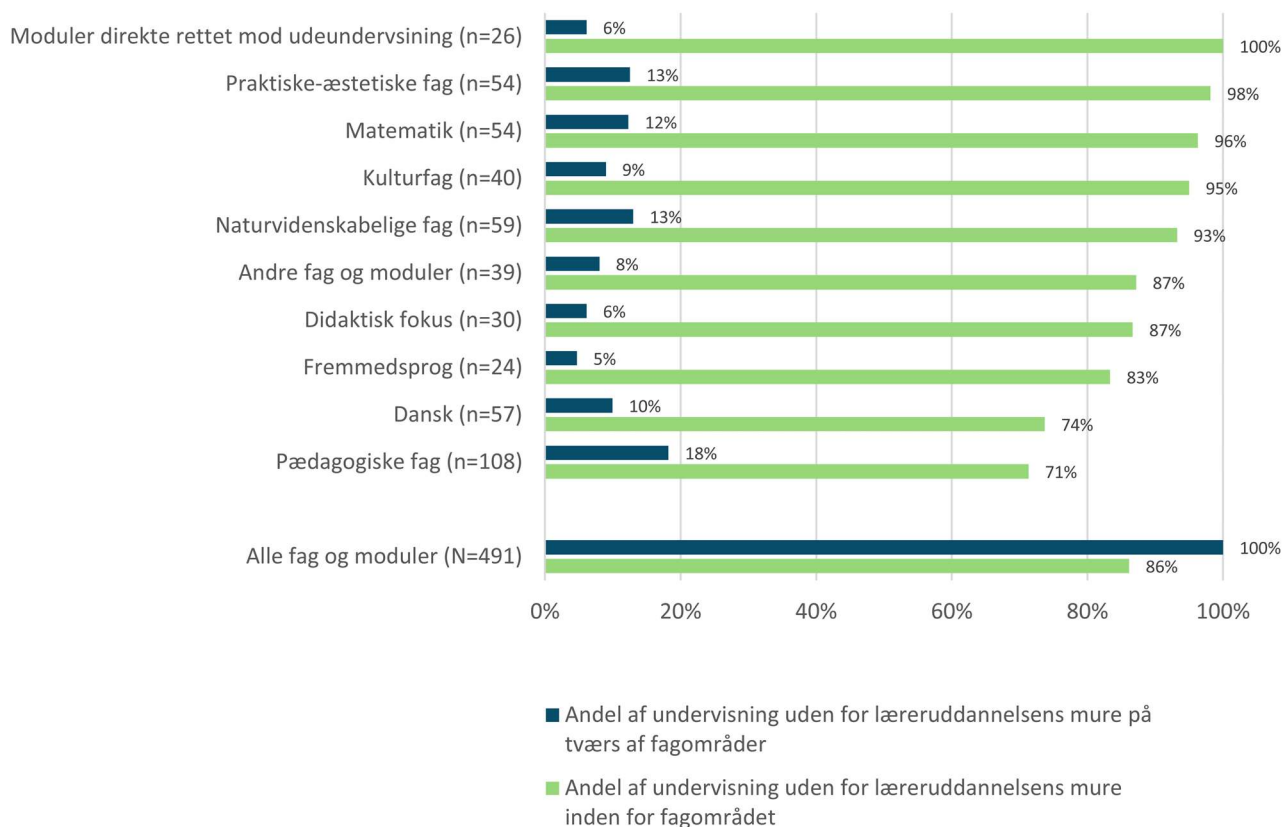
Udbredelse på fagområder

Indenfor de 38,3%, der har svaret, at de bruger undervisning uden for læreruddannelsens mure, inddrager op mod 100% af underviserne denne praksis indenfor naturfagene, matematik, de æstetiske fag, kulturfag og moduler rettet direkte mod udeundervisning, mens anvendelsen er mindre i de pædagogiske fag, dog stadig lige over 70% (Figur

3). Figur 3 viser desuden, at naturfag og matematik tilsammen er dér, hvor flest undervisere ($n=113$) har svaret, at de inddrager aktiviteter uden for læreruddannelsens mure. Årsagen er blandt andet at matematik og naturfag tilsammen har et stort volumen på læreruddannelsen. I hvilket omfang (med hvilken intensitet) undervisning uden for læreruddannelsens mure er del af undervisningen i de enkelte fag fremgår *ikke* af Figur 3.

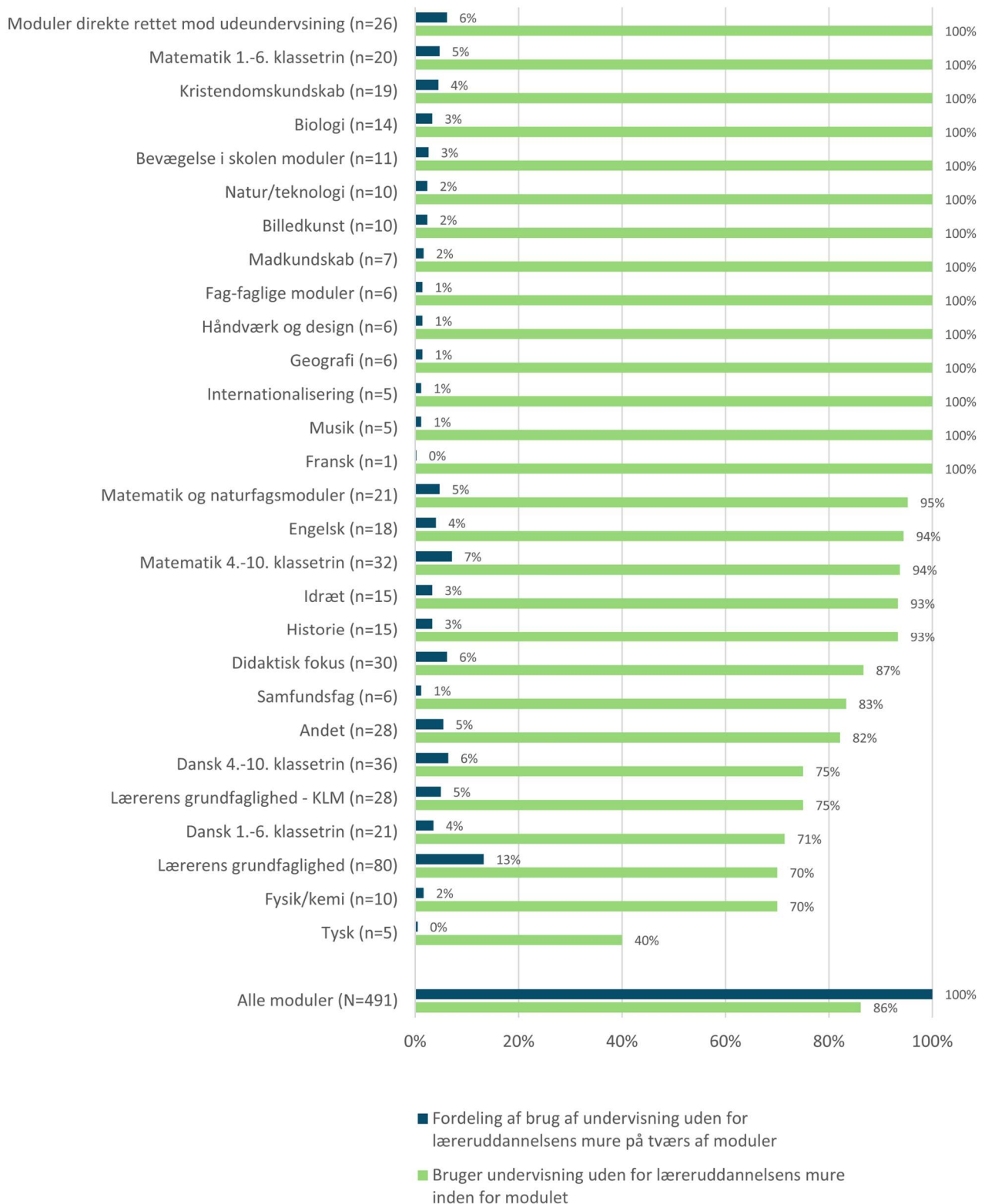
Figur 3. Udbredelse inden for fagområder og mellem fagområder.

Figurens grønne markører viser andelen af undervisning uden for læreruddannelsens mure for hvert fagområde. De blå markører viser fagområdets andel af den samlede undervisning uden for læreruddannelsens mure der finder sted – summen giver 100%. Der er signifikant forskel ($p<0,001$) i fordelingen mellem at svare, at undervisning uden for læreruddannelsens mure inddrages og at undervisning uden for læreruddannelsens mure ikke inddrages, ift. anvendelsen på tværs af fagområder.

Figur 4. Udbredelse opdelt på fag og moduler.

Figuren viser hvilken andel undervisning uden for læreruddannelsens mure der er i hvert fag/modul. Summen af de blå markører giver 100%. De grønne markører viser andelen af fagundervisere der svarer, at de inddrager aktiviteter uden for læreruddannelsens mure i det pågældende fag/modul.

Udbredelse opdelt på fag og moduler

Hvis man sammenligner alle fag-cases (dvs. alle moduler) uden at der tages højde for holdstørrelser og intensitet af undervisning udenfor læreruddannelsens mure (de blå markører), så møder flest studerende undervisning udenfor læreruddannelsens mure i de pædagogiske fag (hovedsageligt modulet Lærerens grundfaglighed) og dernæst i matematik, dansk og udeskole-specialiseringsmoduler (Figur 4, side 20).

De kategorier, der har flest undervisere (n), er også de kategorier der står for den største andel samlet set, og det er primært obligatoriske fag og store undervisningsfag. Figuren siger altså noget

om, hvor de studerende potentielt møder undervisning udenfor læreruddannelsens mure, men den siger ikke noget om omfang og hvorvidt der i undervisningen fx reflekteres over undervisning udenfor læreruddannelsens mure som undervisningsmetode.

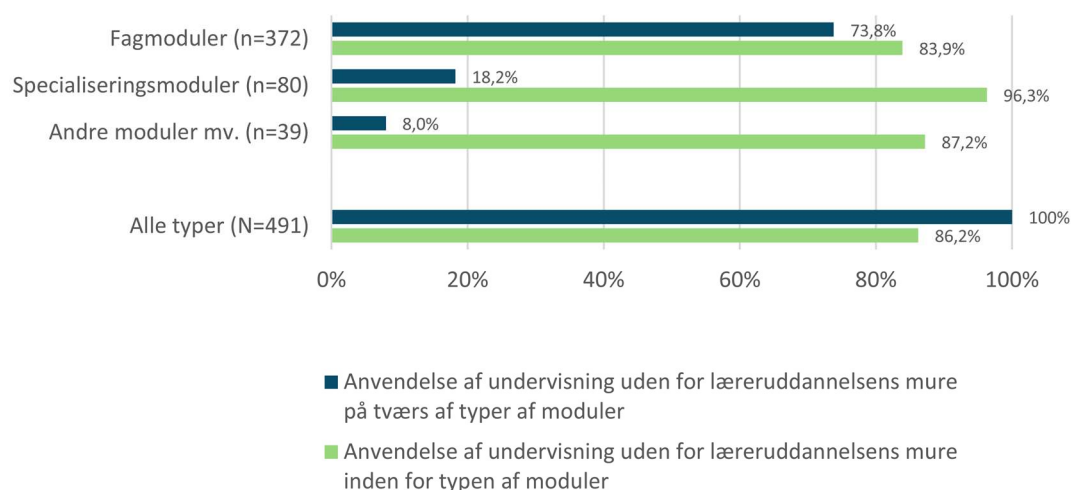
Af de grønne markører i Figur 4 (side 20) ser vi, at andelen af fagundervisere, der svarer 'ja' til, at de inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure i undervisningen, er noget lavere i fx dansk og lærerens grundfaglighed – men det store antal af studerende, der læser faget/modulet betyder at det ofte vil være i de fag, den studerende møder undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Udbredelse opdelt på typer af moduler

Studerende møder undervisning uden for læreruddannelsens mure i praktisk taget alle specialiseringsmoduler, mens det inddrages i lidt færre fagmoduler (Figur 5). Specialiseringsmoduler og andre moduler, der ikke direkte er fagmoduler, udgør dog kun ca. 26% af det samlede antal moduler, der er nævnt af underviserne.

Figur 5. Udbredelse opdelt på typer af moduler.

Figurens grønne markører viser andelen af undervisning uden for læreruddannelsens mure inden for hver type af moduler. De blå markører viser modultypens andel af den samlede brug af undervisning uden for læreruddannelsens mure – summen her giver 100%. Signifikant forskel ($p < 0,014$) i fordelingen på tværs af typerne af moduler mellem at svare 'ja' og 'nej' til spørgsmål om hvorvidt aktiviteter uden for læreruddannelsens mure inddrages.

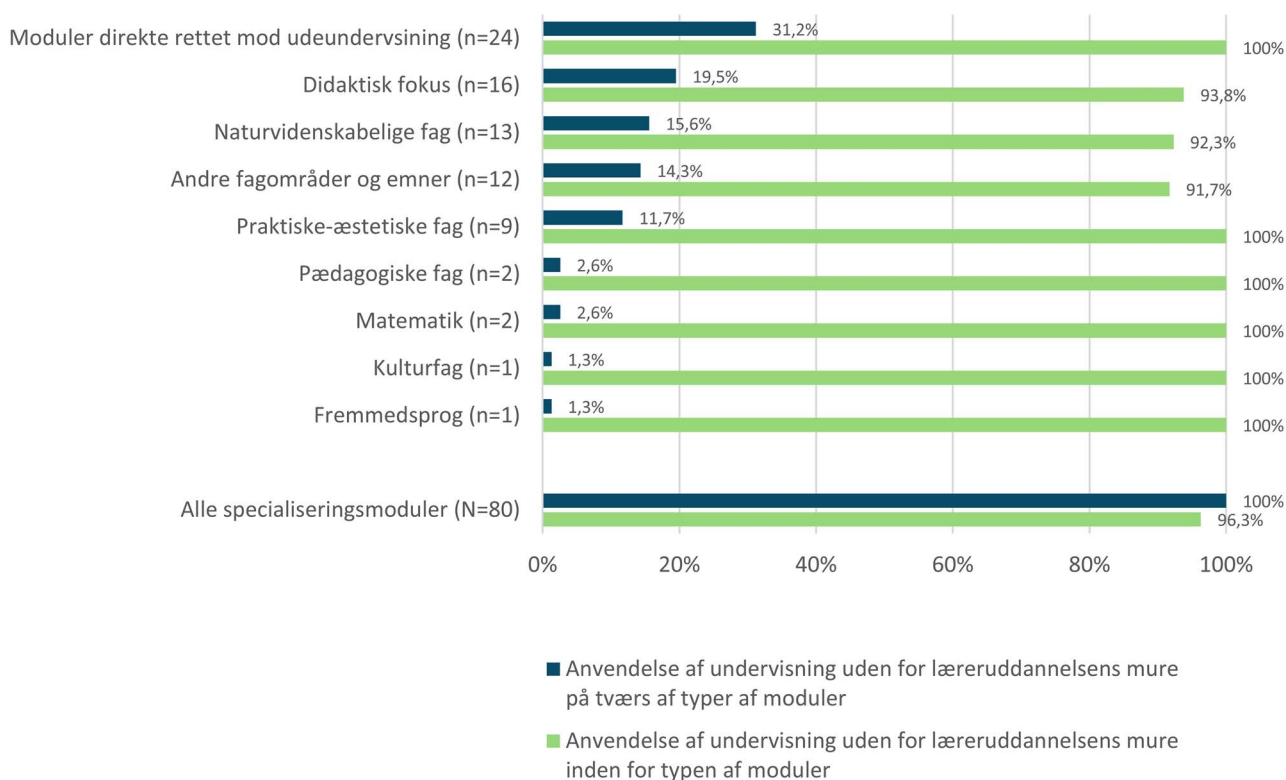

Udbredelse opdelt på typen specialiseringsmoduler

Når vi ser på de 80 svar der omhandler specialiseringsmoduler, kan vi se at det især er moduler direkte rettet mod udeundervisning (31,2%) der bidrager til de studerendes læring om undervisning udenfor læreruddannelsens mure, men også moduler med et didaktisk fokus (19,5%) og naturvidenskabelige fag (14,3%) anvender undervisning udenfor læreruddannelsens mure (Figur 6).

Figur 6. Udbredelse opdelt på typen specialiseringsmoduler.

Figuren viser andelen af undervisning udenfor læreruddannelsens mure for hver type af specialiseringsmodul. Summen af de blå markører giver til sammen 100%. Signifikansniveauer på forskelle mellem moduler er ikke udregnet på grund af få observationer i flere kategorier.

Kapitel 3

Omfanget af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i modulerne

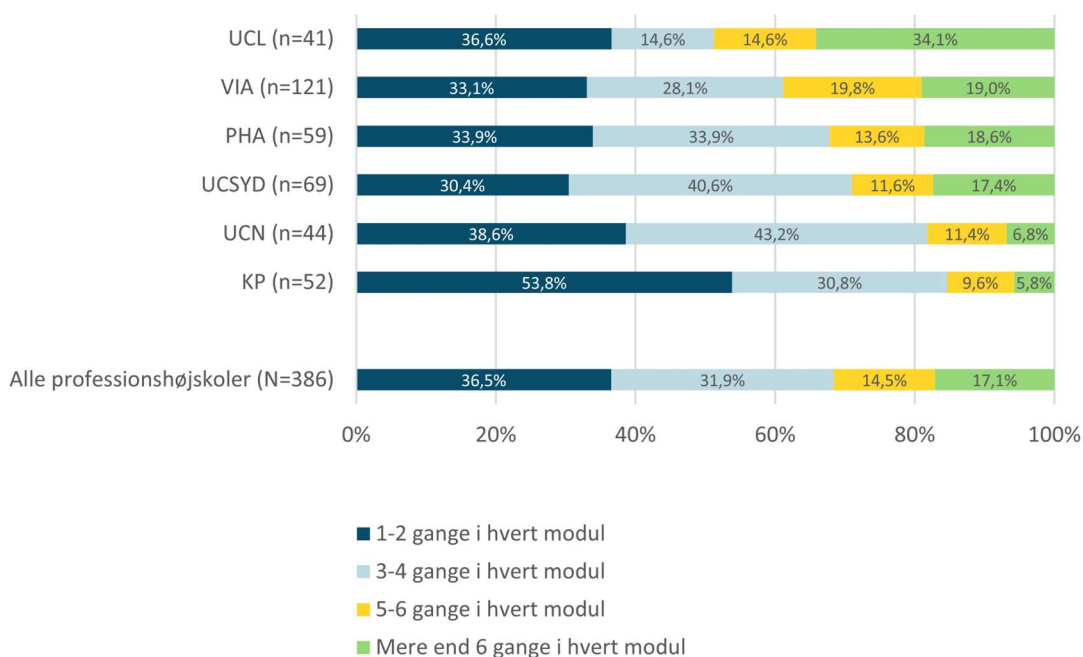
I forrige kapitel blev det præsenteret, hvilke fagområder og specialiseringsmoduler der inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure. I kapitel 3 præsenteres hyppigheden, altså *hvor ofte* der bliver gået ud samt *reflekteret* over udeundervisning og udeskole inden for de enkelte fagområder og på specialiseringsmoduler, med de studerende.

Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på professionshøjskoler

I Figur 7 vises hyppigheden af underviserens anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i fag/moduler. Fordelingen vises for hver læreruddannelse. Figuren viser, at UCL anvender undervisning udenfor læreruddannelsens mure oftest i de enkelte fag/moduler, altså går ud flest gange i løbet af et modul, mens KP har den laveste intensitet, altså går ud færrest gange. I gennemsnit inddrager 31,6% af de underviserne,

Figur 7. Omfanget af aktiviteter opdelt på professionshøjskoler.

Figuren viser omfanget af aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i hvert fag/modul. Fordelingen vises for hver professionshøjskole og samlet for alle professionshøjskolerne. Der er signifikant forskel mellem professionshøjskolerne ($p=0,008$).

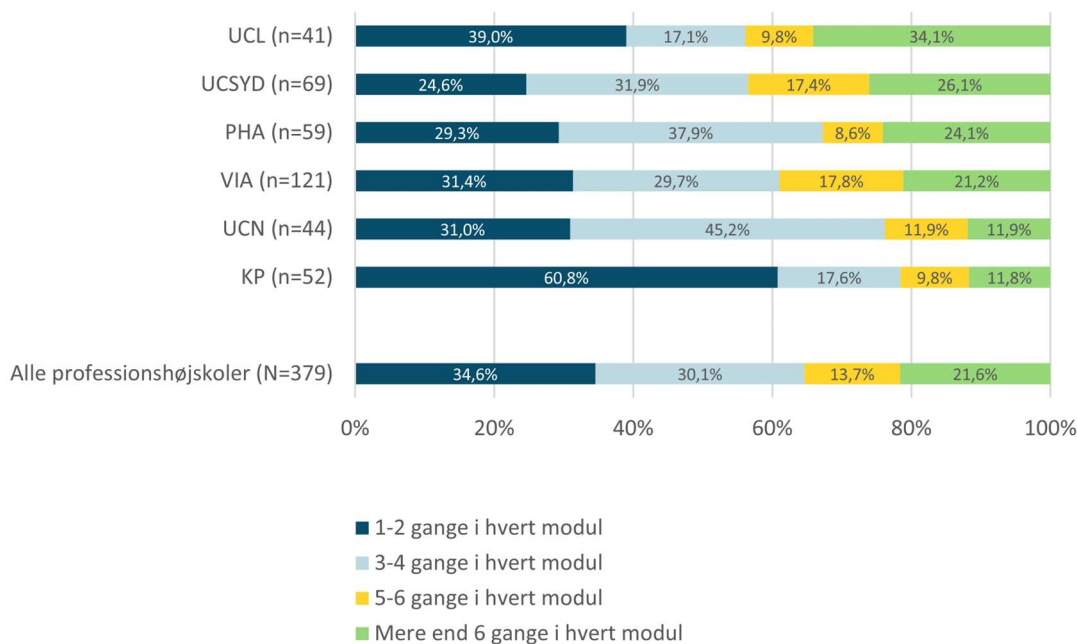
der inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure, denne praksis 5-6 gange eller mere på hvert modul.

Af Figur 8 ses det, at der er en tilsvarende forskel mellem professionshøjskolerne, i forhold til, i hvilket omfang der *reflekteres* sammen med de studerende over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure, altså i hvilket omfang der inddrages elementer af refleksion over udeskoledidaktik i undervisningen i faget/modulet.

I gennemsnit reflekterer 35,3% af underviserne med de studerende 5-6 gange eller mere om undervisning udenfor læreruddannelsens mure på hvert modul. Sammenlignet med aktivitet der inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure er omfanget af refleksion generelt lidt højere, i og med refleksion både kan finde sted inde, og når undervisningen foregår udenfor murene, hvilket ses ved sammenligning af Figur 7 (side 24) og Figur 8.

Figur 8. Omfanget af refleksion opdelt på professionshøjskoler.

Figuren viser omfanget af refleksion med studerende over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure, dvs. refleksion over elementer af udeskoledidaktik, for hvert fag/modul. Der er en signifikant forskel mellem professionshøjskolerne ($p=0,002$).

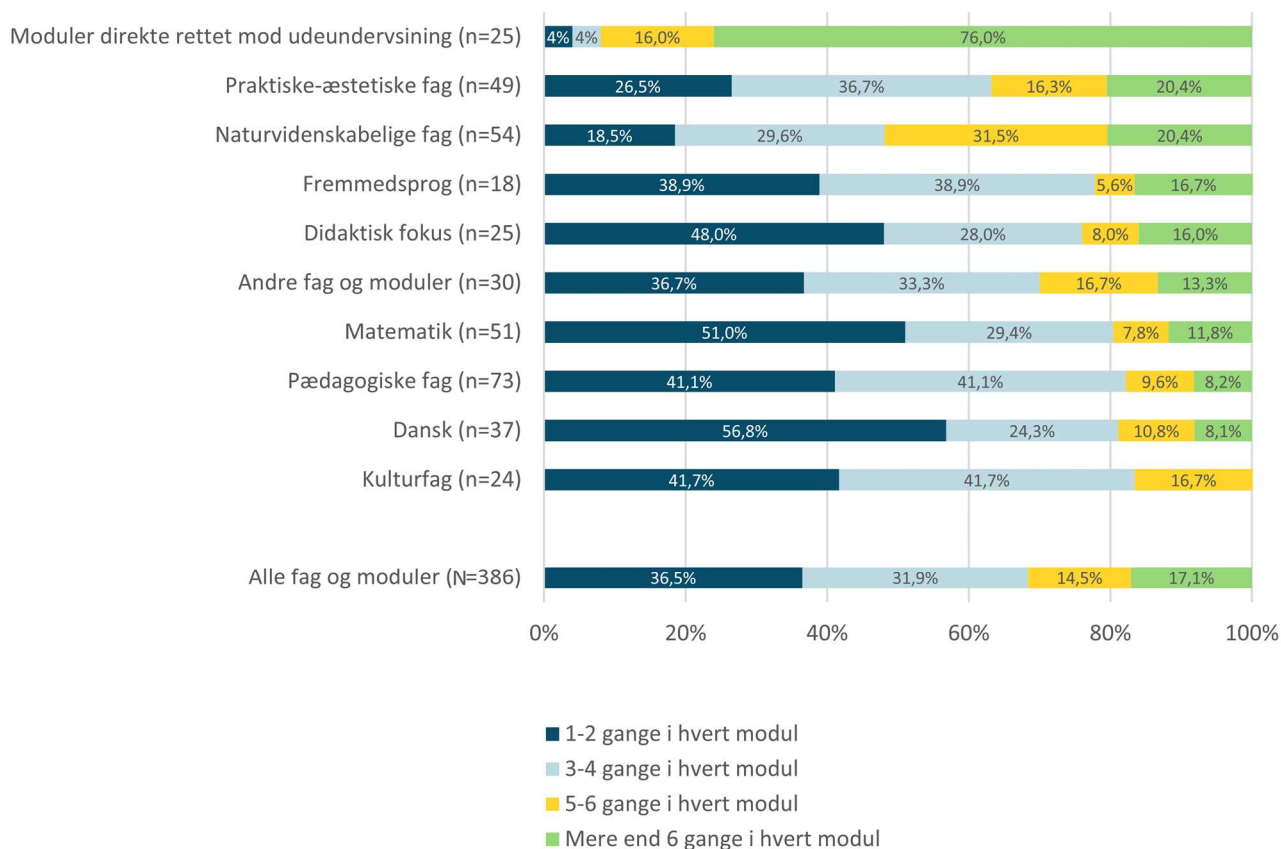
Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på fagområder

Det fremgår af Figur 9 med hvilket omfang underviserne anvender undervisning udenfor læreruddannelsens mure fordelt på fagområder inklusiv specialiseringsmodulerne. Her ses det, at i moduler rettet mod udeundervisning (hvilket udelukkende er specialiseringsmoduler) går 92,0% ud 5-

6 gange eller mere i hvert modul. Herefter følger de praktisk-æstetiske fag og naturfagene, hvor 73,5% og henholdsvis 81,5% går ud mindst 3-4 gange i hvert modul. Dansk og kulturfag er de fagområder, der går mindst ud.

Figur 9. Omfanget af aktiviteter opdelt på fagområder.

Figuren viser omfanget af aktiviteter udenfor læreruddannelses mure opdelt på fagområder og samlet for alle fagområder. Der er en signifikant forskel mellem de enkelte fagområder ($p < 0,000$).

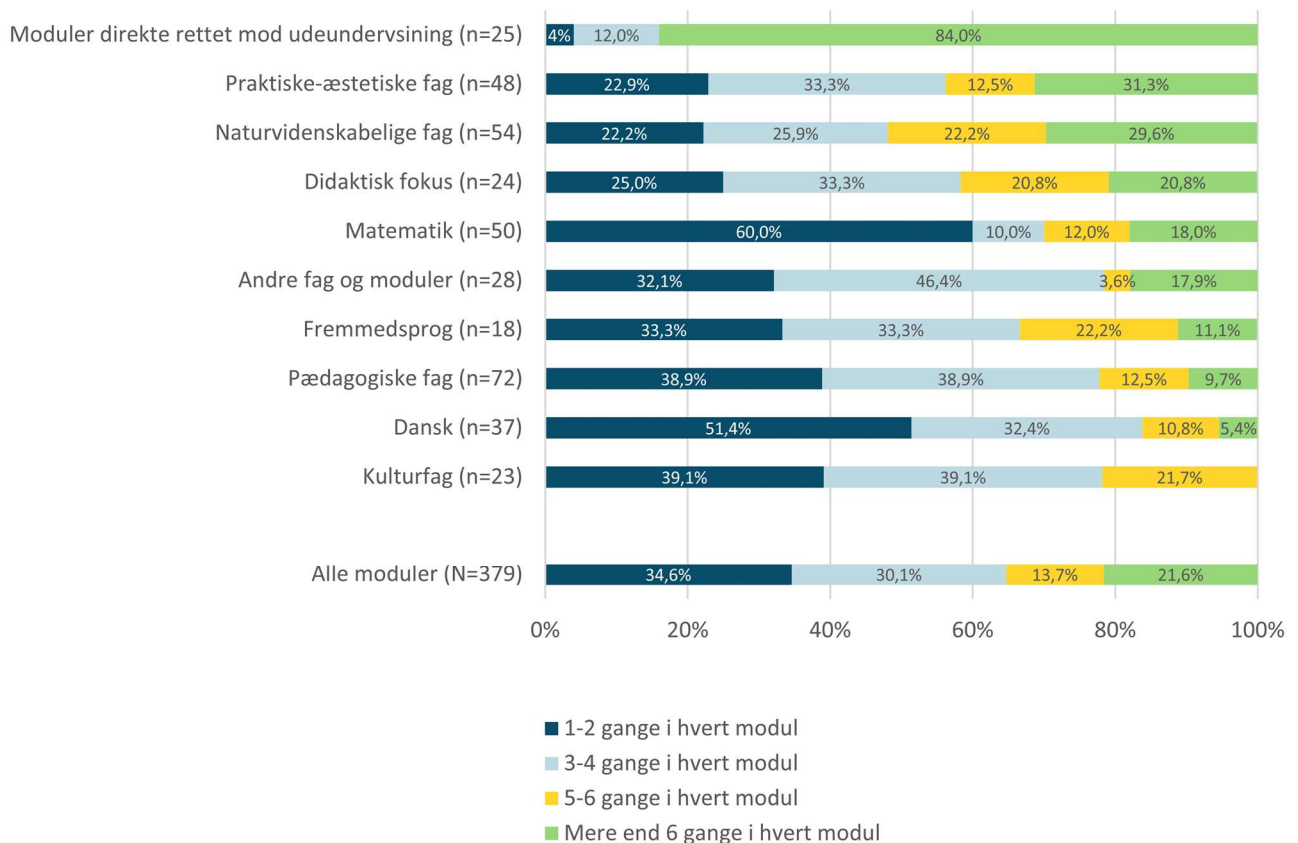

Det fremgår af Figur 10 med hvilket omfang underviserne reflekterer over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure fordelt på fagområder inklusiv specialiseringsmodulerne. Her ses det, at i moduler rettet mod udeundervisning (hvilket udelukkende er specialiseringsmoduler) reflekteres der 5-6 gange eller mere i hvert modul i 96,0% af modulerne. Herefter følger de praktisk-æstetiske fag og naturfagene, hvor 77,1% og henholdsvis 82,2%

reflekterer over udenfor læreruddannelsens mure mindst 3-4 gange i hvert modul. Dansk og kultur-fag er de fag i hvilke der reflekteres mindst over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure. I gennemsnit på tværs af alle moduler går 60,8% ud mere end 3-4 gange per modul. Sammenlignet med aktivitet er omfanget af refleksion generelt lidt højere, hvilket ses ved sammenligning af Figur 9 (side 26) og Figur 10.

Figur 10. Omfanget af refleksion opdelt på fagområder.

Figuren viser omfanget af refleksion med studerende over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure, dvs. refleksion over elementer af udeskoledidaktik, fordelt på typer af fag/moduler og samlet for alle fag/moduler. Der er en signifikant forskel mellem de enkelte fagområder ($p < 0,000$).

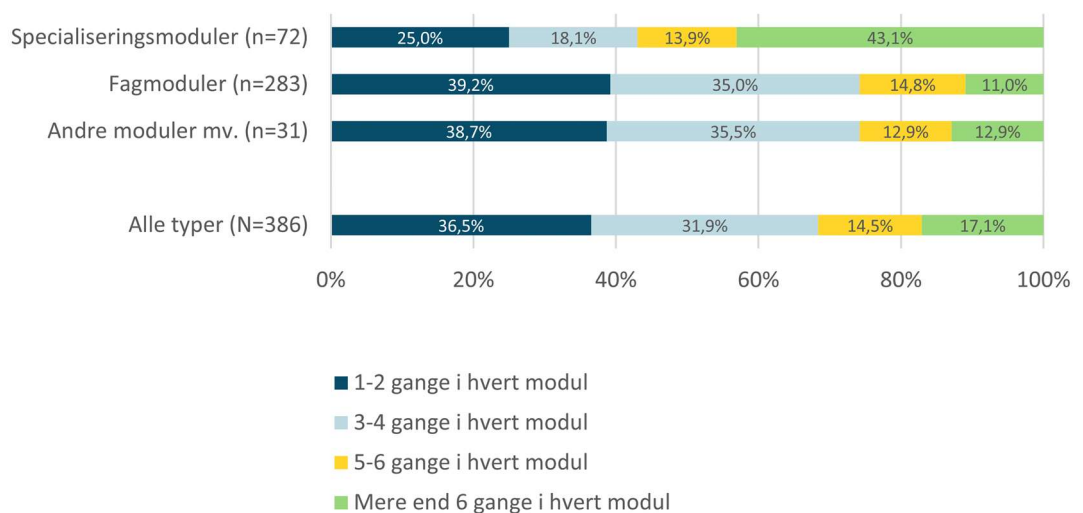
Af Figur 9 (side 26) og Figur 10 (side 27) fremgår således, at der både anvendes undervisning udenfor læreruddannelsens mure og reflekteres over udeskoledidaktik især på moduler om udeundervisning. Derudover sker det også en del i matematik, naturfag og praktisk musiske fag, mens der reflekteres mindre om udeundervisning i pædagogiske fag og kulturfag, men der er dog stadig mindst 60% der anvender og reflekterer 3-4 gange eller mere per modul af dem der har svaret på undersøgelsen.

Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på typer af moduler

Figur 11 viser omfanget af undervisernes anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i en sammenligning mellem specialiseringsmoduler, fagmoduler og andre moduler. Det ses, at der anvendes langt mest undervisning udenfor læreruddannelsens mure på specialiseringsmoduler hvor 43,1% går ud mere end seks gange i løbet af modulet, hvor i mod det ligger på 11,0% og 12,9% inden for de andre to typer af moduler.

Figur 11. Omfanget af aktiviteter opdelt på typer af moduler.

Figuren viser omfanget af aktiviteter med studerende over undervisning udenfor læreruddannelsens fordelt på typer af fag/moduler og samlet for alle fag/moduler. Der er signifikant forskel mellem de enkelte fagområder ($p < 0,000$).

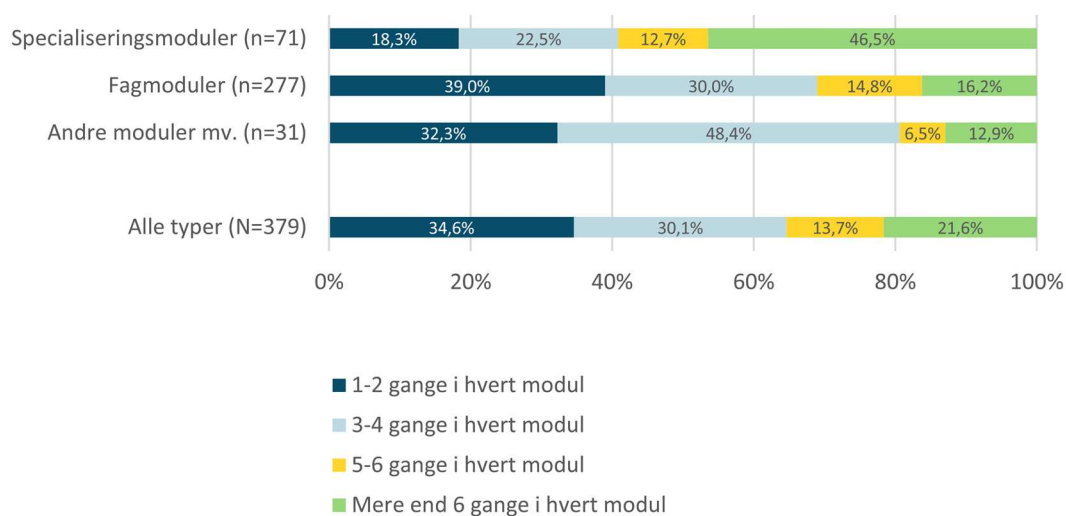
Det skal bemærkes at der kun er 72 undervisere der har svaret, at de bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure på specialiseringsmodulerne, modsat 283 undervisere på fagmodulerne (Figur 11, side 28). På specialiseringsmodulerne kan en mindre gruppe undervisere (24 undervisere der hver især har angivet at de underviser på et specialiseringsmodul, der har fokus på udeundervisning; se Figur 13, side 30) således få stor betydning for omfanget af inddragelsen af udeundervisning på specialiseringsmoduler.

om aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure, herunder refleksion over udeskoledidaktik. Lige som for Figur 11 (side 28) er det inden for specialiseringsmodulerne at vi finder den højeste anvendelse, hvor refleksion over udeundervisning og udeskoledidaktik inddrages mere end seks gange i hvert modul i 46,5% af undervisningen inden for specialiseringsmodulerne, forhold til 16,2% og 12,9% i hhv. fagmoduler og Andre moduler mv.

Figur 12 viser omfanget af underviserne inddragelse af refleksion med studerende i undervisning

Figur 12. Omfanget af refleksion opdelt på typer af moduler.

Figuren viser omfanget af refleksion med studerende over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure, dvs. refleksion over elementer af udeskoledidaktik fordelt på typer af fag/moduler og samlet for alle fag/moduler. Der er signifikant forskel mellem de enkelte fagområder ($p < 0,000$).

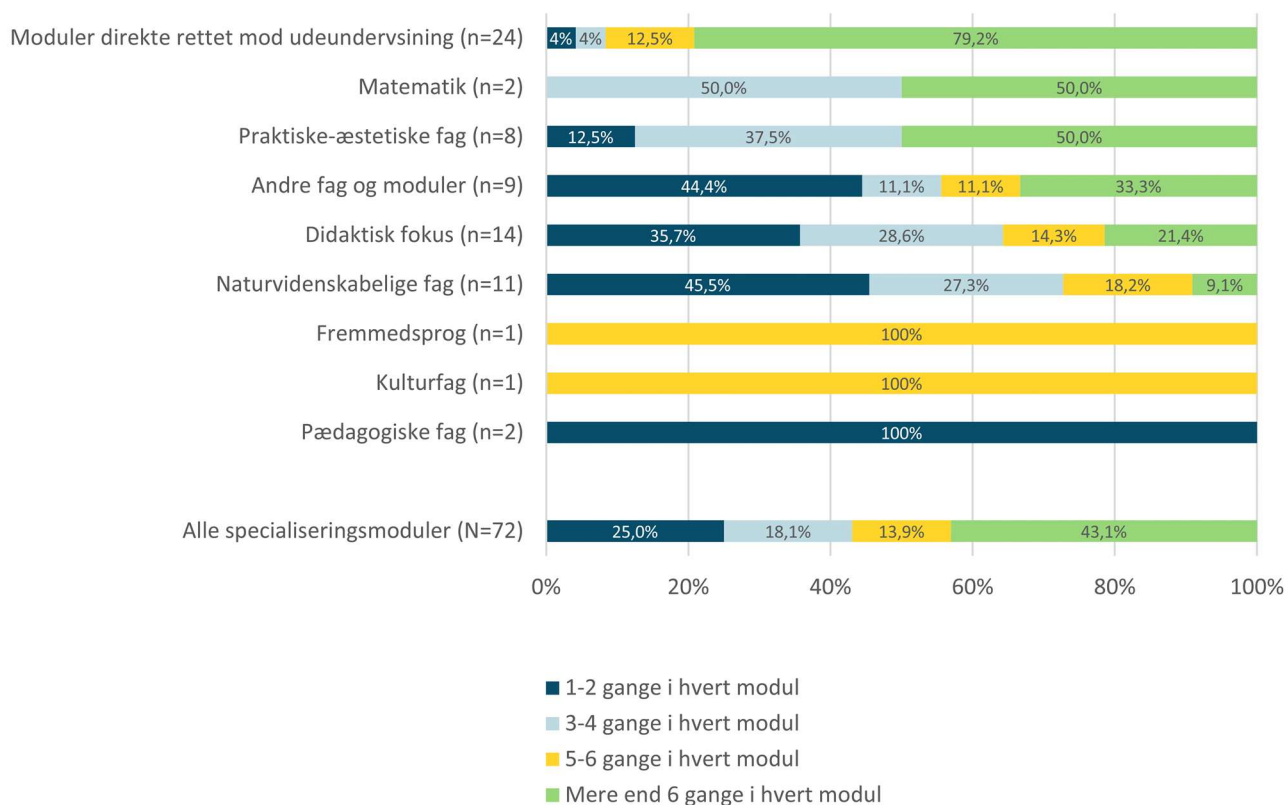
Omfanget af aktiviteter og refleksion opdelt på typen af specialiseringsmoduler

Figur 13 viser hvor meget inddragelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure der udføres på hver kategori af specialiseringsmoduler. Det fremgår at 91,7% inddrager aktiviteter udenfor læreruddannelses mure mindst 5-6 gange i løbet af et modul på specialiseringsmoduler rettet mod

udeundervisning og tilsvarende 50% i specialiseringsmoduler rettet mod matematik og praktisk-æstetiske fag (dog kun baseret på ganske få besvarelser). Derimod går meget få ud i alle andre specialiseringsmoduler. Omfanget i specialiseringsmodulerne er samlet set mest et udtryk for anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i modulerne 'moduler direkte rettet mod udeundervisning', 'didaktisk fokus' og 'naturvidenskabelige fag', der dækker over 68% af besvarelserne.

Figur 13. Omfanget af aktiviteter opdelt på typen af specialiseringsmoduler.

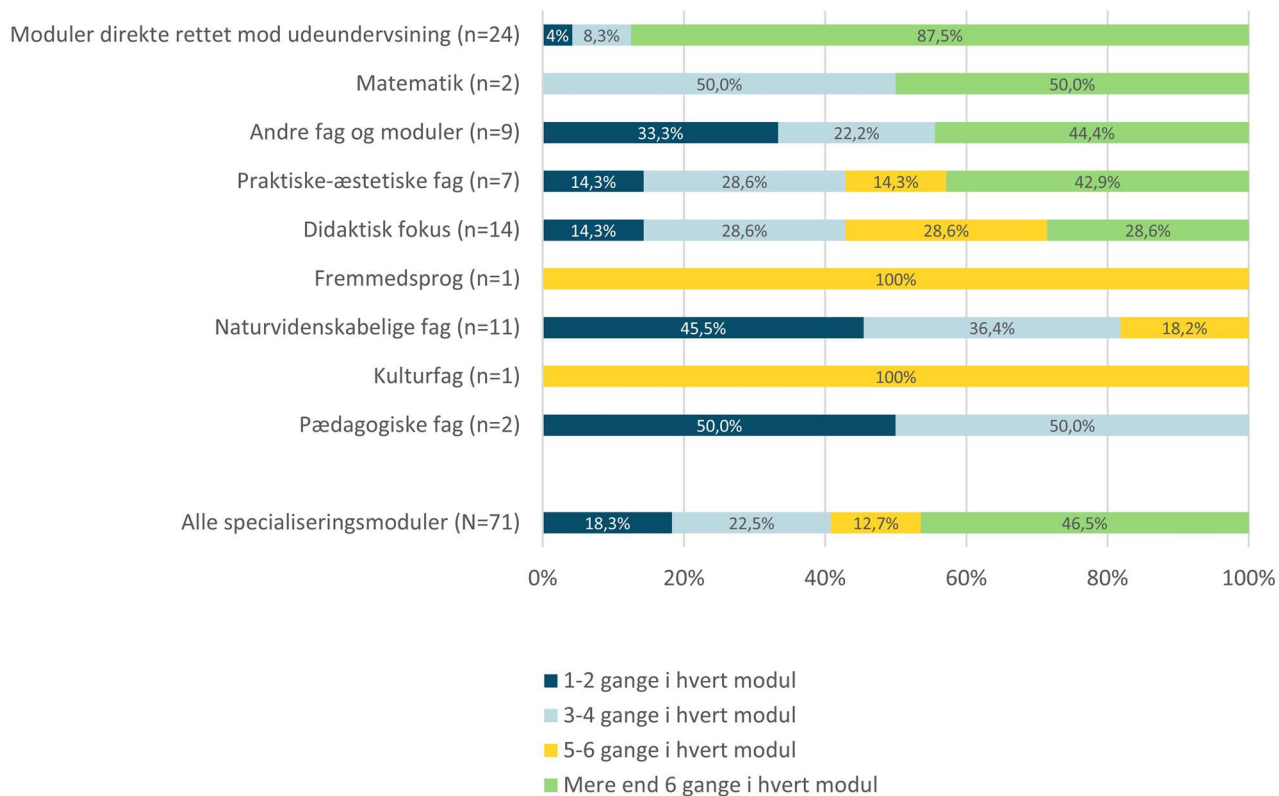
Figuren viser hyppigheden af aktiviteter udenfor læreruddannelses mure fordelt på typer af specialiseringsmoduler. Signifikansniveauer på forskelle mellem moduler er ikke udregnet på grund af få observationer i flere kategorier.

Et tilsvarende billede tegner sig ud fra Figur 14, der viser refleksioner over udeskoledidaktik på specialiseringsmoduler. Sammenlignet med Figur 13 (side 30), viser Figur 14, at der i modulerne *reflekteres* mere over udeskoledidaktik, end de går ud og *gør* udeundervisning i alle andre moduler end i matematik og moduler direkte rettet med udeundervisning.

Figur 14. Omfanget af refleksion opdelt på typen af specialiseringsmoduler.

Figuren viser omfanget af refleksion med studerende over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure, dvs. refleksion over elementer af udeskoledidaktik, fordelt på typer af specialiseringsmoduler. Signifikansniveauer på forskelle mellem moduler er ikke udregnet på grund af få observationer i flere kategorier.

Kapitel 4

Hvordan foregår undervisning udenfor læreruddannelsens mure?

I Kapitel 4 præsenteres data fra spørgsmål der vedrører detaljer omkring, hvordan udeundervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår, dels indenfor den enkelte professionshøjskoles læreruddannelser, dels indenfor fagområder, samt indenfor typer af moduler og specialiseringsmoduler. Sidst i kapitlet findes undervisernes uddybende kommentarer til hvordan de bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure (se Tabel 1, side 39).

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hver professionshøjskole

Der ses særligt meget praksissamarbejde på VIA, UCN og UCL, og der er mest samarbejde med bemandede eksterne læringsmiljøer hos KP og PHA (Figur 15, side 33). Mindre tydelige forskelle ses i graden af undervisning udenfor læreruddannelsens mure på steder underviseren selv didaktiserer, hvor PHA topper. I graden af anvendelse af bevægelse angiver VIA den største andel.

Generelt blandt underviserene foregår der undervisning udenfor læreruddannelsens mure i form af

- 64,1% praksissamarbejde,
- 43,0% aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer,

- 57,9% undervisning på steder, hvor underviser selv didaktiserer stedet og
- 50,1% bevægelse/variation.

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hvert fagområde

Der ses forskelle på, hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår, når man kigger på de enkelte fagområder i den valgte opdeling (Figur 16, side 34). Der er generelt stort brug af praksissamarbejde, dog mindre i kulturfag og en anelse under gennemsnittet i de pædagogiske fag. De bemandende eksterne besøgssteder anvendes i 35-45% af tilfældene, dog ligger tallet oppe på 73% for moduler rettet direkte mod udeskole.

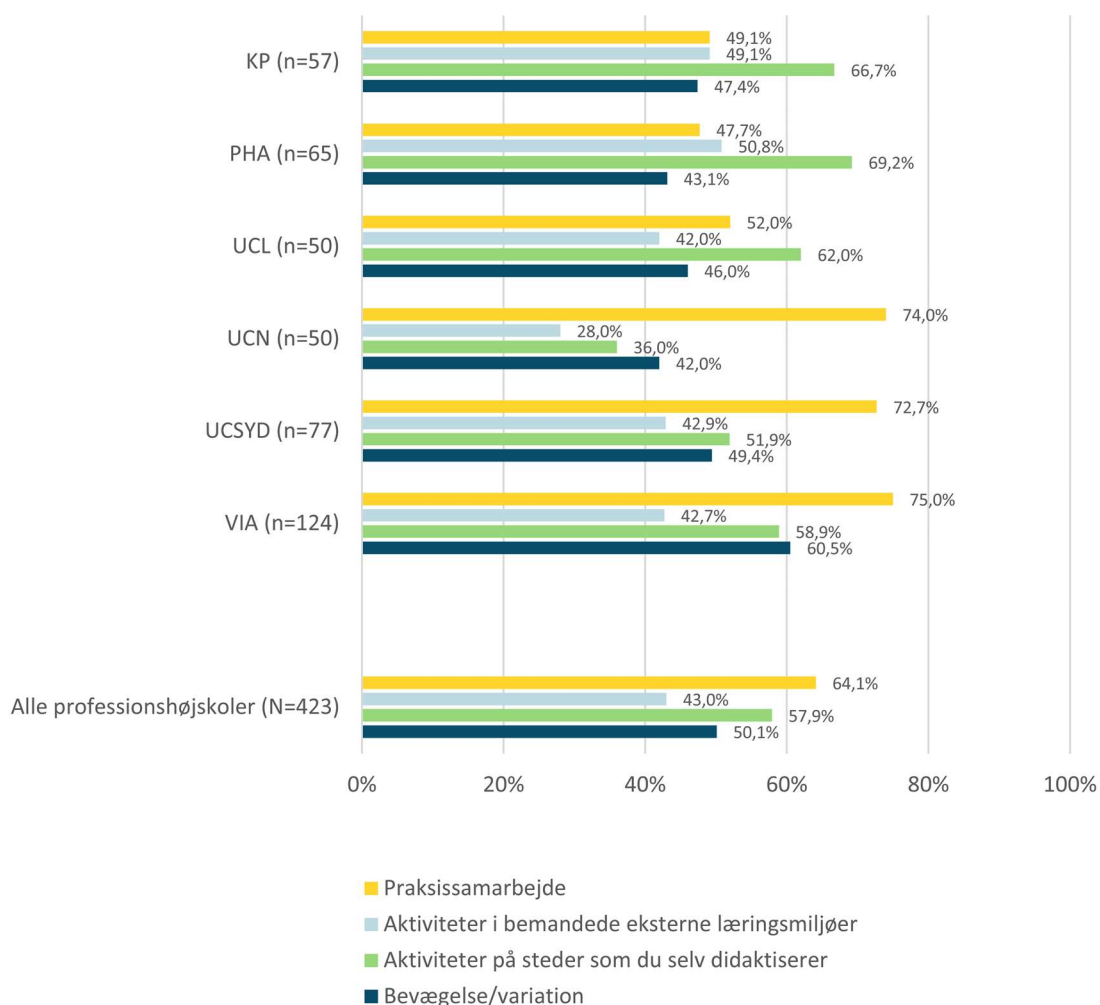
Moduler rettet direkte mod udeskole topper også ift. brug af steder underviseren selv didaktiserer, hvor tallet er oppe på 96,2%. Dernæst følger de naturvidenskabelige fag og matematik. De mindste værdier ses i kulturfag og pædagogiske fag (44,2%-50,0%).

Bevægelse topper i fremmedsprog (75%) og ligger desuden højt i moduler rettet direkte mod udeskole (61,5%) samt dansk og pædagogiske fag (57,1%-59,7%).

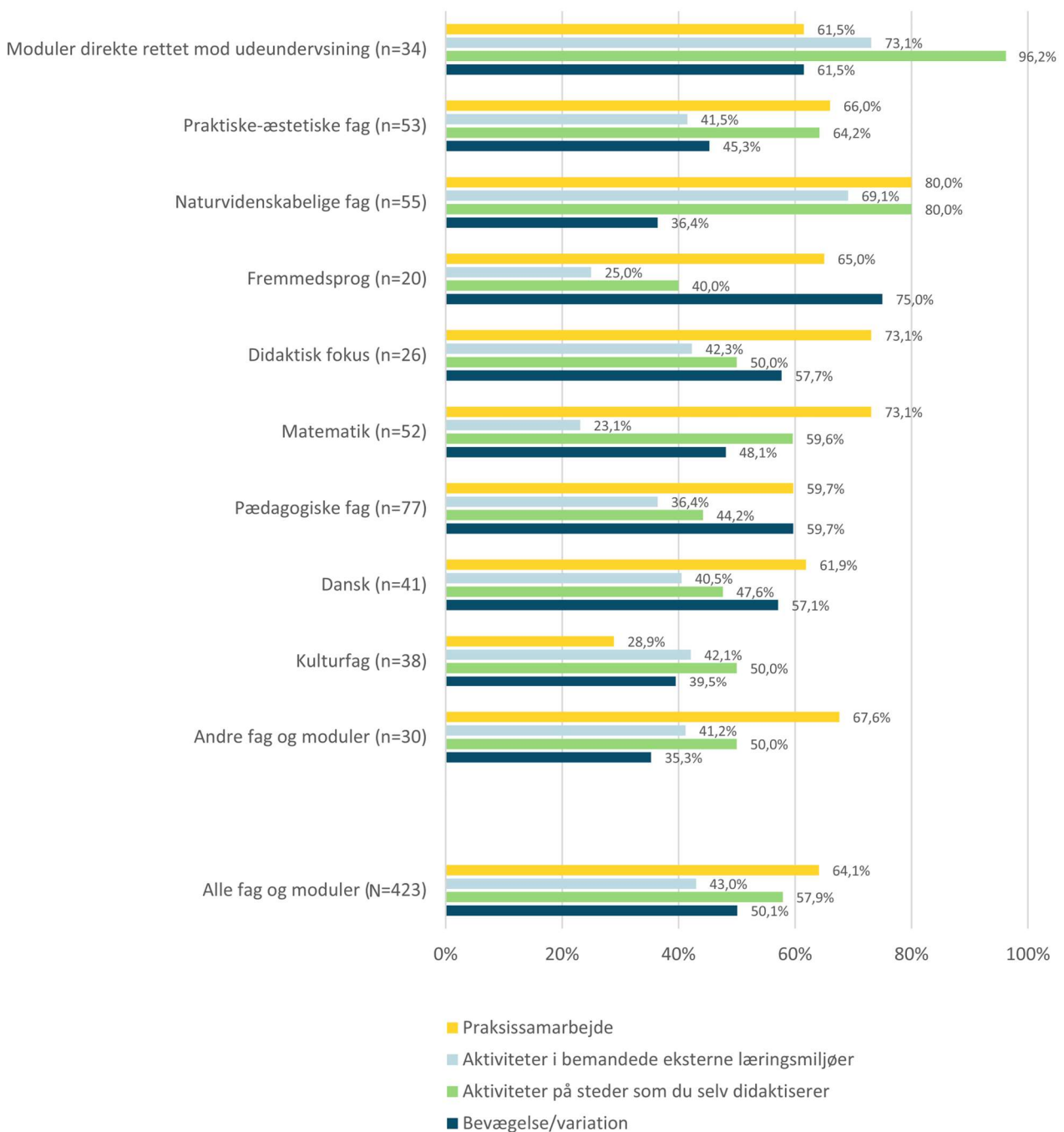
Figur 15. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hver professionshøjskole.

Figuren viser hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår på professionshøjskolerne, fordelt på praksissamarbejde, aktiviteter i bemandede hhv. selvdidaktiserede læringsmiljøer eller som bevægelse/variation til alm. undervisning. Der er signifikant forskel i anvendelse af praksissamarbejde på tværs af professionshøjskolerne ($p < 0,001$). De er ikke en signifikant forskel i anvendelse af aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer på tværs af professionshøjskolerne ($p = 0,214$). Der er en signifikant forskel i anvendelse af aktiviteter på steder som underviserne selv didaktiserer på tværs af professionshøjskolerne ($p = 0,005$). Der er ikke en signifikant forskel i anvendelse af bevægelse/variation på tværs af professionshøjskolerne ($p = 0,132$).

Figur 16. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for hvert fagområde.

Figuren viser – for hvert fagområde – hvor/hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår, fordelt på praksissamarbejde, aktiviteter i bemandede hhv. selvdidaktiserede læringsmiljøer, eller som bevægelse eller variation til alm. undervisning. Der er signifikant forskel i anvendelse af praksissamarbejde på tværs af fagområde ($p < 0,001$). Der er ikke signifikant forskel i anvendelse af aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer på tværs af fagområde ($p < 0,001$). Der er en signifikant forskel i anvendelse af aktiviteter på steder som der selv didaktiserer på tværs af fagområde ($p < 0,001$). Der er signifikant forskel i anvendelse af bevægelse/variation på tværs af fagområde ($p = 0,018$).

Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for typer af moduler

I analysen af typer af moduler, i kategorierne specialiseringsmoduler, fagmoduler samt andre typer af moduler ses ingen signifikante forskelle i forhold til de fire former for undervisning udenfor læreruddannelsens mure (Figur 17, side 36).

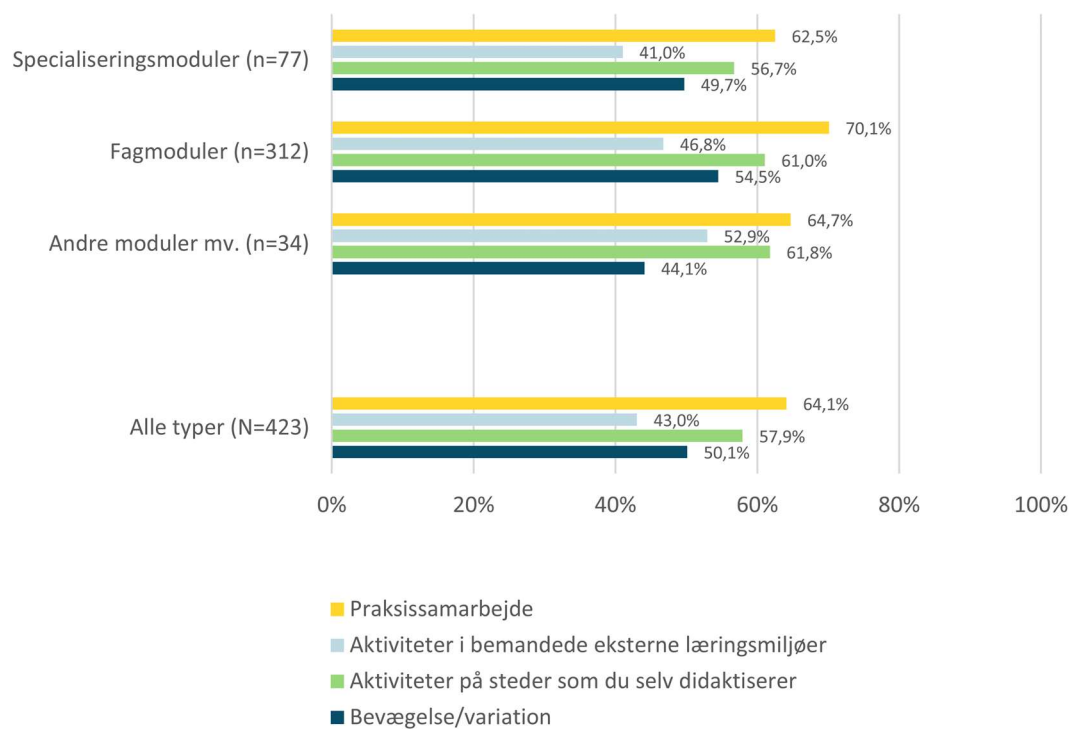
Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for specialiseringsmodulerne

Da flere af kategoriseringerne samler moduler med meget forskellig karakter, er det ikke meningsfuldt af udtale sig om de enkelte kategorier. Imidlertid ses det, at moduler direkte rettet mod udeundervisning ligger over gennemsnittet for 3 af 4 former for anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure, kun praksissamarbejde ligger under gennemsnittet (Figur 18, side 37).

Der er ikke foretaget en særskilt analyse af forskelle mellem specialiseringsmodulerne idet antallet af besvarelser i flere tilfælde er meget lavt.

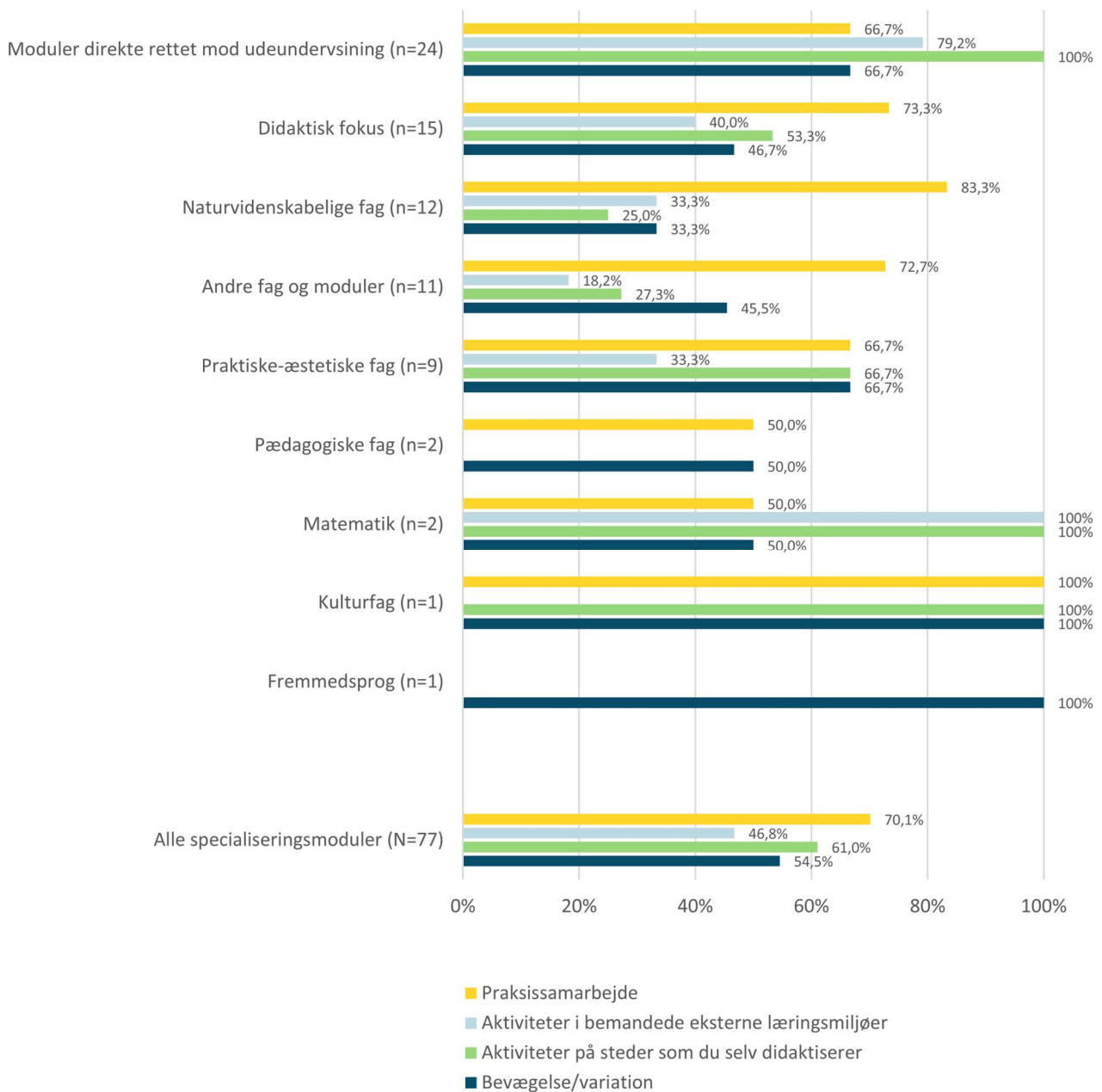
Figur 17. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for typer af moduler.

Figuren viser – for typer af moduler – hvor/hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår, fordelt på praksissamarbejde, aktiviteter i bemandede hhv. selvdidaktiserede læringsmiljøer eller som bevægelse / variation til alm. undervisning. Ikke signifikant forskel på hverken brug af praksissamarbejde ($p=0,457$), brug af aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer ($p=0,335$), brug af aktiviteter på steder som du selv didaktiserer ($p=0,707$) eller brug af bevægelse/variation ($p=0,572$) på tværs af typer af moduler.

Figur 18. Hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår inden for specialiseringsmodulerne.

Figuren viser, for typer af specialiseringsmoduler, hvor/hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår, fordelt på praksissamarbejde, aktiviteter i bemandede hhv. selvdidaktiserede læringsmiljøer eller som bevægelse / variation til alm. undervisning. Signifikansniveauer på forskelle mellem fagområder er ikke udregnet på grund af for få observationer.

Undervisernes beskrivelser af hvordan de bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure

De undervisere, der besvarede undersøgelsen, havde mulighed for at kommentere med kvalitative svar på spørgsmålet: "Har du inden for undervisningsåret 2021/22 inddraget aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i din undervisning i [fag]", i forhold til hvordan de har anvendt det.

Af 63 svar på spørgsmålet vidner det om stor mangfoldighed i anvendelse, og flere undervisere nævner, at de har gjort meget forskelligt igennem undervisningsåret. Bredt set er der svar lige fra flere der nævner filosofiske aktiviteter ude og fx bevægelsesaktiviteter, samt så forskellige aktiviteter som trigonometri på sportspladsen, besøg hos bilforhandler og kunstmuseum, udvikling af de studerendes undersøgelseskompetence samt inddragelse af forskellige former for friluftsliv. Adskillige nævner praksissamarbejde som en del af den gennemførte undervisning udenfor læreruddannelsens mure (Tabel 1, side 39-41).

Tabel 1. Undervisernes beskrivelser af hvordan de bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Tabellen viser de uddybende kommentarer ($n=63$) til svar på spørgsmålet om hvordan undervisning udenfor læreruddannelsens mure foregår. $N=311$.

Undervisernes beskrivelser

Deltagelse i kunstprojekt med kunstnere. Deltagelse i kulturnatten. Deltagelse i konkurrence om bachelorstatuette. samarbejde med folkeskoler, 6. 7. og 1. klasse, samarbejde med andre billedkunsthold, samarbejde i udviklingsforløb på museer.

Det indgår løbende som en stor del af dette modul.

Eksempelvis også Poverty walk med en hjemløs som udgangspunkt for tematisk litteraturarbejde.

Ekskursion med overnatning til Christiansø, hvor vi har samarbejdet med skolen og administrationen, undervist børnene 1 gang pr semester.

Museer, dialog med NGO'er, gæstelærer, ude aktiviteter som drama, speed date mm.

På mange forskellige måder!

Som en del af undervisningen.

Stedbaseret læsning, museumsdidaktik: dialog med kunst på AROS, skrivning af haiku i naturen, "indsamling" af plantelyrik i Botanisk Have, besøg på Gellerup Bibliotek med oplæg om frivillighedsarbejde og samarbejde mellem skole og biblioteker, samarbejde med DOKK1 om udvikling af undervisningsforløb af studerende, praksissamarbejde med skole om læsning af billedbog med elever

Tværfagligt samarbejde med biologi i skoven.

Udeskole og bevægelse i skolen.

deltagelse i vidensfestival i bymiljøet.

Formaliseret i T.-Lab med skoler, besøg på kunstmuseer, museer og kulturinstitutioner, kulturelle begivenheder i by, landart mm.

Playlab på KP.

Som led i de studerendes udviklings af undersøgelseskompetence

Filosofisk facilitering ude.

Som en direkte kvalificering til redidaktisering af forskellige læringsområder.

Didaktisk

? de studerende har lavet prøvehandling på en skole.

Undervisernes beskrivelser (forsat)

Forestilling: Lyddokumentar.

Forløb om skrive-didaktik på en folkeskole.

Friluftsliv, kanotur og overnatning i shelter.

Teaching Lab, feltarbejde på kirke/kirkegård + walk'n'talk dertil, filosofiske øvelser udenfor.

Traineetilrettelæggelse, der omfatter undervisning forlagt til folkeskolens lokalitet.

Udviklingsprojekt hvor vi har anvendt videoanalyser af studerendes egen undervisning og didaktiske samtaler efter gennemført undervisning mellem studerende, lærere fra skolen og mig.

Vi har været udenfor af flere omgange og arbejdet med forskellige aktiviteter, der bidrager positivt til at få de studerendes læringsforudsætninger ved at de får pulsen op. De studerende har været ude på skoler og har enten gennemført eller observeret på undervisning i bevægelse.

Biograftur

De studerende didaktiserede for hinanden.

Observationer på campus og i nærområdet.

Samarbejde med teater.

Jeg har dels taget holdet med ud på en græsplæne og lavet bevægelseslege og dels været på besøg i en klasse med mine studerende. De har undervist eleverne i ukulele sammen med studerende fra konservatoriet.

Playlab, løb i skolen, gæstelærere, undersøgelse af praksis i praksis osv.

Teaching Lab, filosofiske øvelser udenfor.

Traineetilrettelæggelse, der omfatter skolevandring og studenter-studenter-undervisning på folkeskolens lokalitet.

Det bibringer nye refleksioner og nye måder at møde hinanden på. Det sanselige kommer i spil med mere.

En del af den almindelige undervisning.

Opfordring til frivilligt biograf- og museumsbesøg.

Samarbejde med efterskoler.

Studerende som hjælpelærere.

Trigonometri på sportspladsen.

Besøg i grupper eller alene som studerende (lektie) at skrive/foto til artikler, vidensdele mm.

Lokalområde, byliv og omegn - fx bilforhandleren.

Vi har været til rundvisning og orientering/samtale på rådhuset i Århus med et byrådsmedlem.

Undervisernes beskrivelser (fortsat)

Walk and talk, bevægelseslege i undervisningen, samarbejde med ULF: de studerende besøger og observerer forløb med skoleklasser, stedbaseret læsning i bymiljø, besøg på AROS, guidede tur hos Poverty Walks.

Jeg havde kun dette forløb i modulet, modulet er delt mellem 3 kollegaer. Tematisk studiedag i nærtliggende by med diverse aftaler om besøg, virksomhed, museum og kulturinst samt Bienale med kunst.

Kunsthistoriske perioder, værker og tænkere. Arbejdermuseet, Nationalmuseet og Gobelinerne - særligt med vore internationale profil. Holmegaard værk (Lyngvild), 'Venligheden' Rønnebæksholm (Grundtvig)mm. Er ude og speed date, drama, tale resonans og sjippe mm.

Museer og Vestre kirkegård - studerendes aktiviteter.

Besøg på Institut for Menneskerettigheder: oplæg, øvelser og samtale.

Bevægelse i undervisningen; undervisning udenfor i det gode vejr; besøg på kunstmuseum, hvor de studerende didaktiserede.

Filosofiske aktiviteter ude. Wall and talk.

Vi har arbejdet med Natur og udeliv/friluftsliv, hvor vi har haft to overnatninger i shelters.

Fx tur ved Friluftscener Sletten, udelivsaktiviteter ved læreruddannelsen mm.

UV- aktiviteter i forb. med socialt arrangement – hyttetur.

Deling af erfaringer fra skolens ressourcepersoner.

Filosofiske aktiviteter udenfor.

Jeg anvender forskellige filosofiske faciliteringsgreb, som gør sig godt ude.

Legende læring.

Små øvelser i på grønne områder eller i naturen hvor de studerende får opgaver på tysk: indsamle materiale bestemte former og farver, "interviewe et træ", lave stafet, arbejde med Grimms eventyr m.m.

De studerende har været ude at undersøge en problemstilling, som de har været interesseret i fra modulet Elevens læring og udvikling.

Det er en naturlig del af faget, at vi arbejder med forskellige mål og indhold udenfor.

DPOen lægger op til afprøvning af undervisning på en skole.

praksissamarbejde med skoler, samarbejde med kunstmuseer og undervisning henlagt til byrummet.

Studerende indsamler didaktiske nærbilleder i skolehverdagen, som gøres til genstand for analyse i undervisningen

Teater

Kapitel 5

Undervisernes efteruddannelse i undervisning udenfor læreruddannelsens mure og faglige netværk

I kapitel 5 præsenteres undervisernes svar ift. efteruddannelsen og netværk inden for udeskole eller lignende, der understøtter deres kompetencer til at anvende undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Efteruddannelse og netværk fordelt på anvendelse af undervisning udenfor læreruddannelsens mure

Figur 19 viser hvilken andel af underviserne der tidligere har gennemført en efteruddannelse eller et kursus, der kvalificerer dem til at undervise udenfor læreruddannelsens mure, fx diplom i udepædagogik, naturvejlederuddannelsen, museumsformidling eller lignende. Ligeledes viser Figur 19

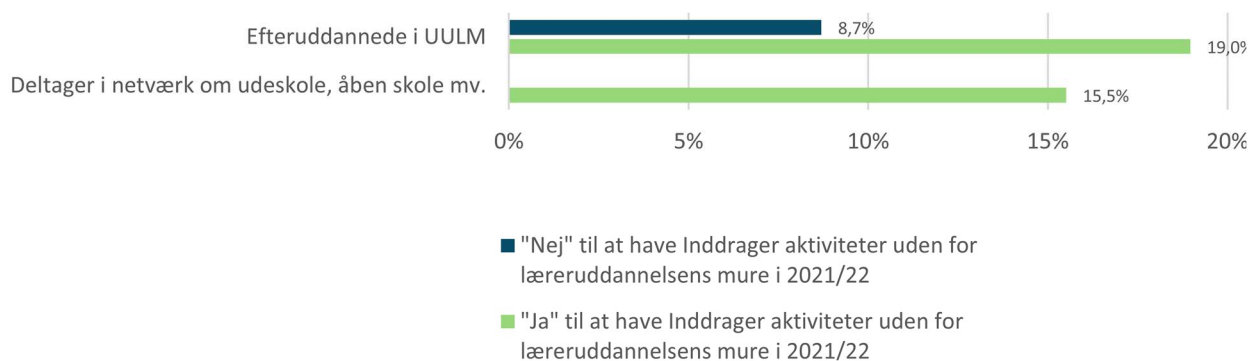
om underviserne regelmæssigt deltager i netværksmøder om udeskole, åben skole eller lignende, fx et eller flere møder om året i den nationale forening UdeskoleNet.

Svarene i Figur 19 er fordelt på, hvorvidt underviserne har svaret 'ja' eller 'nej' til, at de har inddraget undervisning udenfor læreruddannelsens mure i studieåret 21/22.

Man kan af svarene se, at hvis man har enten efteruddannelse i undervisning udenfor læreruddannelsens mure eller deltager i netværk inden for feltet, inddrager man i højere grad end andre, undervisning udenfor læreruddannelsens mure i sin undervisning

Figur 19. Omfang af undervisere der er efteruddannede i udeskole eller lignende og deltager i netværk om deres brug af undervisning uden for læreruddannelsens mure.

Figuren viser hvilken andel (i %) af respondenterne der tidligere har gennemført en efteruddannelse eller et kursus, der kvalificerer dem til at undervise uden for læreruddannelsens mure, eller om de regelmæssigt deltager i netværksmøder om udeskole, åben skole eller lignende. Svarene er fordelt på hvorvidt respondenterne har inddraget undervisning uden for læreruddannelsens mure i studieåret 21/22.

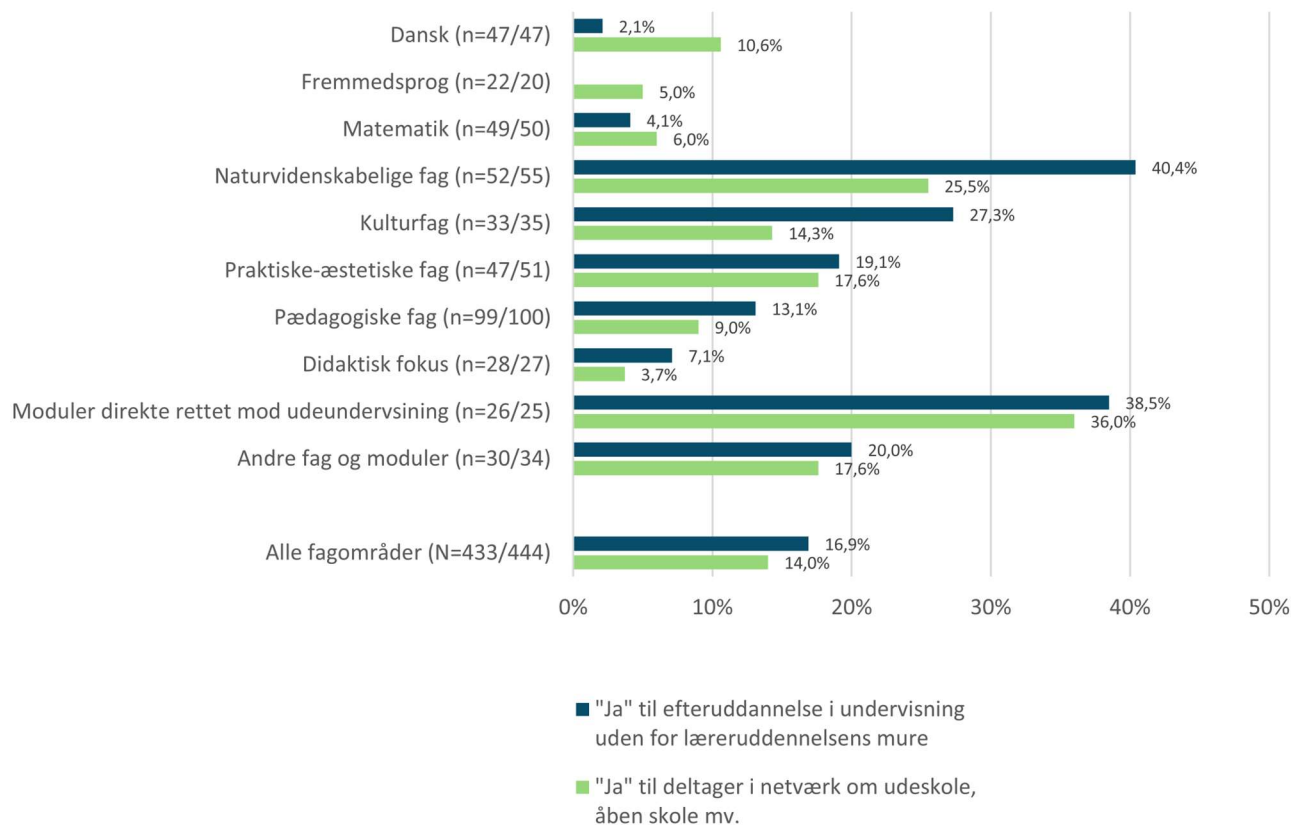
Efteruddannelse og netværk fordelt på fagområder

Efteruddannelse/kurser og regelmæssig deltagelse i netværk er mest udbredt blandt undervisere på moduler direkte rettet mod undervisning uden for læreruddannelsens mure (38,5%), samt blandt undervisere i de naturvidenskabelige fag

(40,4%), der har elementer af naturundersøgelser tilknyttet (Figur 20). Spørgsmålene er stillet meget bredt og afslører ikke typer og omfang af efteruddannelse/kurser og netværk. Fx kan man forestille sig at en naturfagsunderviser, der underviser på et modul direkte rettet mod udeskole, regner sine kurser i at undervise ude i naturfag med, når han/hun svarer.

Figur 20. Andelen af moduler inden for hvert fagområde, hvor underviseren bruger undervisning uden for læreruddannelsens mure og samtidig deltager i efteruddannelse eller netværk om udeskole.

Figuren viser – inden for fagområder – hvilken andel af moduler hvor undervisere, der benytter undervisning uden for læreruddannelsens mure, har en efteruddannelse/kursus i undervisning uden for læreruddannelsens mure, eller deltager regelmæssigt i netværk om udeskole, åben skole eller lignende. n=efteruddannelse/netværk.

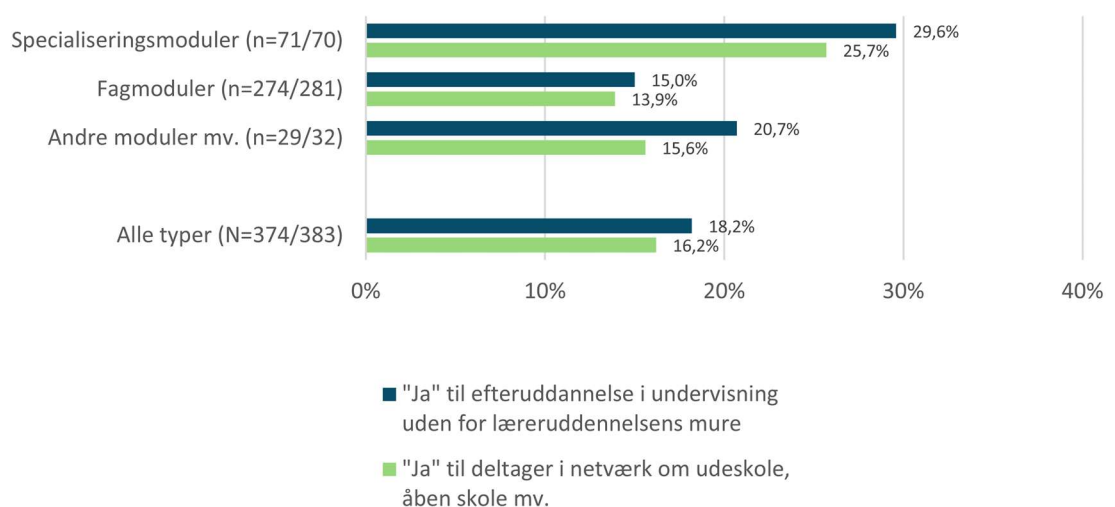
Svarene varierer i øvrigt fra at ingen blandt fremmesprogsunderviserne har efteruddannelse, til at 27,3% af underviserne i kulturfag svarer 'ja' til efteruddannelse/kurser i undervisning uden for læreruddannelsens mure. På samme måde ses en variation fra 3,7% i moduler med didaktisk fokus til 17,6% i moduler i praktisk/æstetiske fag, når det gælder undervisere der anvender undervisning uden for læreruddannelsens mure i modulet og deltager i netværk om udeskole/åben skole mv.

Efteruddannelse og netværk fordelt på typer af moduler

Figur 21 viser, at når vi kigger på typer af moduler, fordelt på specialiseringsmoduler, fagmoduler og andet, er der en relativt set større del af specialiseringsmodulerne, hvor underviseren har efteruddannelse relevant for undervisning uden for læreruddannelsens mure (29,6%), eller deltager i netværk om dette (25,7%).

Figur 21. Andelen af moduler inden for typer af moduler, hvor underviseren bruger undervisning uden for læreruddannelsens mure og samtidig deltager i efteruddannet eller netværk om udeskole.

Figuren viser for hhv. specialiseringsmoduler, fagmoduler og andre moduler mv., hvilken andel af undervisere der benytter udeskole, der har efteruddannelse/kursus i undervisning uden for læreruddannelsens mure eller deltager regelmæssigt i netværk om udeskole, åben skole eller lignende.

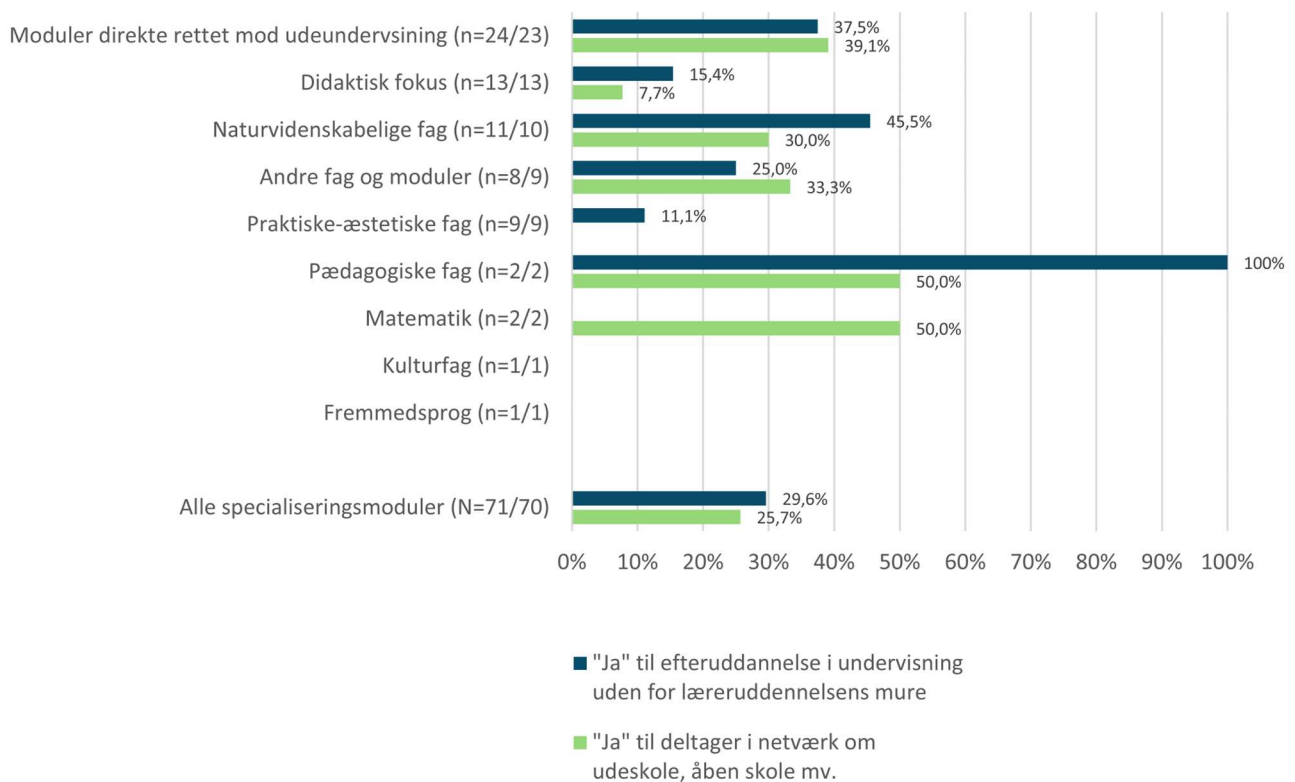
Efteruddannelse og netværk fordelt på typen af specialiseringsmoduler

Af Figur 22 (side 46) ses specifikt på specialiseringsmodulerne, og der skal atter gøres opmærksom på, at datagrundlaget er spinkelt for flere af kategorierne. Når vi ser bort fra de to undervisere der har svaret under Pædagogiske fag, ligger Moduler direkte rettet mod undervisning udenfor læreruddannelsens mure samt de naturvidenskabelige fag, ligesom ved den samlede mængde moduler, højest ift. 'ja'-svar for efteruddannelse/kurser i undervisning udenfor læreruddannelsens mure. Ift. 'ja'-svar for deltagelse i netværk, er der igen høje andele og få ($n=2$) svar under specialiseringsmoduler i Pædagogiske fag og desuden Matematik. Der er lidt flere besvarelser og en ret høj andel under Andre fag og moduler og igen ligger moduler direkte rettet mod undervisning udenfor læreruddannelsens mure samt naturvidenskabelige fag højt (hhv. 39,1% og 30,0%) når det gælder, i hvor høj grad undervisere, der inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure, har efteruddannelse relevant for undervisning udenfor læreruddannelsens mure, eller deltager i netværk om dette.

Overordnet set er udeskolemoduler og naturfagslige moduler altså de moduler, hvor undervisere oftest går ud og har en baggrund i enten efteruddannelse eller netværk.

Figur 22. Andelen af moduler inden for hver type af specialiseringsmoduler, hvor underviseren bruger undervisning udenfor læreruddannelsens mure og samtidig deltager i efteruddannet eller netværk om udeskole.

Figuren viser – fordelt på fagområder – hvilken andel af de undervisere, der benytter undervisning udenfor læreruddannelsens mure, der har efteruddannelse i/kursus i undervisning udenfor læreruddannelsens mure eller deltager regelmæssigt i netværk om udeskole, åben skole eller lignende. n=efteruddannelse/netværk. Signifikansniveauer på forskelle mellem fagområder er ikke udregnet på grund af for få observationer.

Kapitel 6

Undersøgelsens metode

Deltagerne i undersøgelsen

Den samlede population for undersøgelsen var undervisere på de danske læreruddannelser. Den 6. juni 2022 modtog hovedandelen af populationen af undervisere på de danske læreruddannelser ($n=579$), med undtagelse af undervisere fra KP, en direkte e-mail med invitation til undersøgelsen. Ordlyden i e-mailen var:

Vi er ved at undersøge den undervisning, der foregår udenfor læreruddannelsens mure. Derfor håber vi at du vil bruge et par minutter på at besvare nogle spørgsmål om hvorvidt du inden for undervisningsåret 2021/22 har inddraget aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i din undervisning.

Den 14. juni, en uge efter første udsendelse af invitationen, blev der sendt en påmindelse til de resterende 429 undervisere, og endnu en påmindelse en uge senere, den 21. juni 2022 til de resterende 351 undervisere.

Undervisere på læreruddannelsen fra KP modtog invitationen i et lokalt nyhedsbrev 13. juni 2022 og der blev sendt en lokale påmindelse ud med et efterfølgende nyhedsbrev 29. august 2022. KP har oplyst, at det lokale nyhedsbrev inkluderer ca. 250 undervisere fra deres læreruddannelse. Den helt eksakte størrelse af population af undervisere fra

læreruddannelsen på KP har ikke været mulig at få oplyst. Efter at undervisere, der havde oplyst, at de ikke havde undervisningsforpligtelser, var taget ud af undersøgelsens data ($n=13$), var den samlede population på $N=814$.

Spørgeskemadesign og spørgsmål

Undervisere blev indledningsvis spurgt:

Har du inden for undervisningsåret 2021/22 inddraget aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i din undervisning?

Herefter blev de spurgt hvilke fag (og moduler) de underviser i. Undervisere have mulighed for at vælge mellem, 21 moduler (se Kategorisering af fag og moduler, side 54), samt svare "andet", hvor respondenterne havde to forskellige muligheder for at oplyse andre fag og specialiseringsmoduler, som de underviste i.

I analyser af moduler er modulerne endvidere blevet kategoriseret i to kategorier (se Kategorisering af fag og moduler, side 54). De undervisere der svarede at de inden for undervisningsåret 2021/22 havde inddraget aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i deres undervisning fik herefter en række spørgsmål om hvorvidt, og hvordan, de inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens

mure inden for hvert af de fag/modul, som de har oplyst, at de underviser i:

- Praksissamarbejde med skoler eller eksterne læringsmiljøer.
- Aktiviteter i bemandede eksterne læringsmiljøer (fx rundvisning på museer eller skoletjenester).
- Aktiviteter på steder som underviseren selv didaktiserer (fx kirkegårde, naturområder, bymiljøer, kulturbegebenheder).
- Til fremme af bevægelse/variation i undervisningen, fx walk-n-talk, postløb eller andet.

De blev også spurgt til omfanget af og tid brugt sammen med de studerende til at reflektere over aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure inden for undervisningsåret 2021/22. Begge spørgsmål blev målt på en firetrins ordinal variabel:

- 1-2 gange i hvert modul
- 3-4 gange i hvert modul,
- 5-6 gange i hvert modul
- Mere end 6 gange i hvert modul.

Alle undervisere fik afslutningsvis spørgsmål om deres samlede antal års arbejds erfaring som underviser på læreruddannelsen, og specifikt i forhold til arbejds erfaring med undervisning udenfor

Tabel 2. Responsrate.

Institution	Total (N)	Undervisere (n)	Respons rate
PHA	121	60	49,6%
UCL	81	37	45,7%
UCN	64	35	54,7%
UCSYD	91	44	48,4%
VIA	207	85	41,1%
Undervisere inviteret direkte	564	261	46,3%
KP	~ 250	50	20,1%
Alle inviterede undervisere	~ 814	311	38,2%

---

læreruddannelsens mure. Desuden blev alle undervisere spurgt, om de tidligere har gennemført en efteruddannelse eller et kursus, der kvalificerer dem til at undervise udenfor læreruddannelsens mure, fx en diplomuddannelse i udepædagogik, naturvejlederuddannelsen, museumsformidling eller lignede, samt hvorvidt de regelmæssigt deltager i netværksmøder om udeskole, åben skole eller lignende, fx ét eller flere møder om året i foreningen UdeskoleNet.

Responstrate

Den overordnede responstrate var på 38,2% ($n=311$) (Tabel 2, side 48). Responstrate fra KP var 20,1% ($n=50$) og fra de resterende fem professionshøjskoler på 46,3% ($n=261$).

På tværs af de direkte inviterede undervisere (alle professionshøjskoler med undtagelse af KP) var forskelle i hvorvidt de kontaktede undervisere svarede eller ej, ikke signifikante ($p=0,310$). Forskellen i svarprocenten mellem KP og resten var signifikant ($p<0,001$).

Robusthed af besvarelser

Robustheden af data blev testet ved at sammenligne 'ja'/'nej'-forholdet med brug af undervisning udenfor læreruddannelsens mure over tidspunkterne for dataindsamling. Det viste sig, at data var lav i robusthed, hvilket understreger en "participation bias", hvor undervisere der ikke plejer at benytte undervisning udenfor læreruddannelsens mure besvarer undersøgelsen senere end undervisere, der bruger undervisningsmetoden.

Der er signifikant flere (ikke inkl. KP) ($p<0,001$, ChiSq) der har svaret 'ja'/'nej' til hvorvidt de inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure efter udsendelsen af invitationen ('ja' = 91,5%), end ved den sidste påmindelse to uger senere ('ja' = 74,2%).

Mønsteret inden for KP alene er det samme, men forskellene er ikke signifikante, hvilket kan skyldes det lave antal svar: Der er ikke signifikant flere ($p=0,477$, ChiSq; $p=0.465$, Gamma) der har svaret 'ja'/'nej' til hvorvidt de inddrager undervisning udenfor læreruddannelsens mure efter udsendes af invitationen ('ja' = 86,4%), end ved den sidste påmindelse to-en-halv måned senere (78,6%/21,4%).

Der er signifikant flere (inkl. KP) ($p < 0,001$, ChiSq) der har svaret ja/nej efter udsendelsen af invitationen ('ja' = 90,8%/9,2%), end ved den sidste reminder ('ja' = 75,0%).

Repræsentativitet

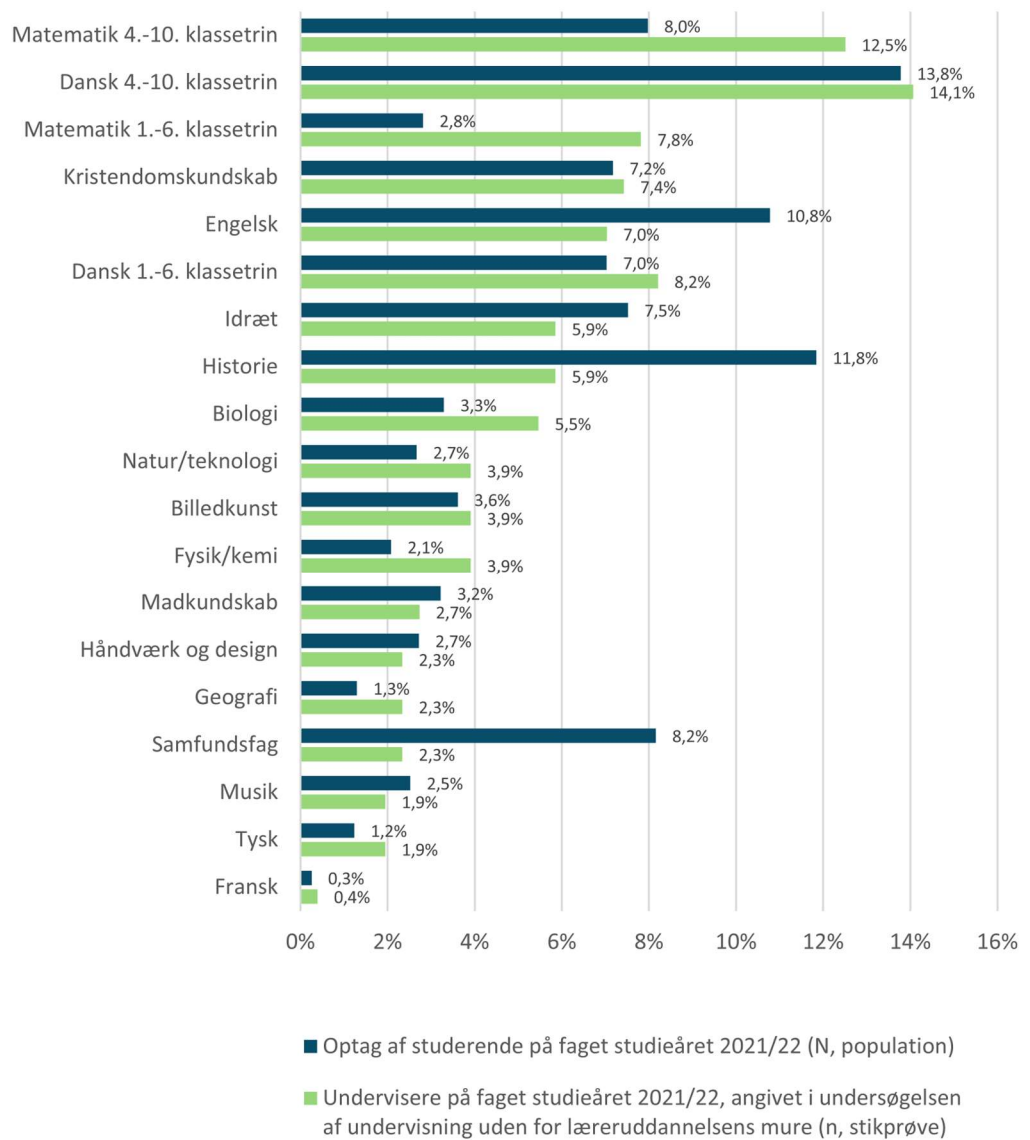
Data fra surveyen giver mulighed for en rimelig vurdering af repræsentativitet ved at sammenligne fagenes indbyrdes størrelse i stikprøven med størrelsen i populationen. Stikprøven tillader at vurdere fagenes størrelse målt på hvor mange gange undervisere registrerer, at de underviser i de forskellige fag. Jo flere gange et fag er nævnt, jo mere vurderes faget at være repræsenteret i stikprøven. Data om omfanget af fag der undervises i i populationen, har ikke været tilgængeligt. Et tilnærmelsesvis estimat for fagenes indbyrdes størrelse i populationen er optaget af studerende på hvert fag. I analysen af repræsentativitet er fordelingen af fag, der undervises i 2021/22, således sammenholdt med optaget af studerende på hvert fag i studieåret 2021/22. På trods af en sådan sammenligning af de to forskellige datakilder, der på hver sin måde måler fagenes størrelse og ikke tager hensyn til der kan være variation i hvor store holdene på hvert enkelt fag er, samt at der i nogle fag kan være flere undervisere, er det vores vurdering, at en sådan sammenligning giver en rimeligt grundlag for en vurdering af repræsentativitet.

Det har ikke været muligt at tilgå data om studerendes optag fra alle fag, der er blevet spurgt til i surveyen, ligesom der i de tilgængelige data for optag af studerende er enkelte fag, som ikke er spurgt til i surveyen. I surveyen havde underviserne mulighed for at vælge mellem 21 fag samt andre fag og moduler. Data for optag af studerende dækker over 27 fag. Mellem de to datakilder er der et overlap på 19 fag. Forskelle i fag skyldes hovedsageligt at grundfagene engelsk og idræt i data om optag af studerende er suppleret af fagene Engelsk 1.-6. klasse samt Engelsk 4.-10. klasse. Ligeledes Idræt 1.-6. klasse samt Idræt 4.-10. klasse. I de aldersspecifikke fag for engelsk og idræt er optaget markant mindre end for grundfagene. De aldersspecifikke fag for engelsk og idræt er derfor ikke medtaget i analyserne for repræsentativitet.

Visuel inspektion viser en rimelig repræsentativitet i en lang række fag (Figur 23, side 51). Fagene engelsk, historie og samfundsfag kan i imidlertid siges at være underrepræsenterede i stikprøven, mens matematik og de naturvidenskabelige fag er overrepræsenteret. Den statistiske analyse (Chi-Sq test) viser imidlertid, at der er signifikant forskel mellem population og stikprøve, hvorfor konklusionen er at stikprøven ikke vurderes at være repræsentativ.

Figur 23. Fordelingen mellem optag af studerende og hvilke fag underviserne har oplyst at de undervises i.

Summen af hhv. de blå og grønne markører giver hver især 100% optag/registrerede fag. $N=8420$; $n=8164$ cases for optag (populationen) og $n=256$ for fag registret i undersøgelsen (stikprøven).

Vurdering af bias

Samlet set giver analyserne af robusthed af besvarelserne, og repræsentativitet en indikation om at undersøgelsen er skævvredet (biased) mod undervisere der anvender undervisning udenfor læreruddannelsens mure.

Forventningen om en biased undersøgelse er endvidere funderet i, at med grundlag i fagenes didaktik vil undervisning udenfor læreruddannelsens mure være mere typisk i matematik og især i de naturvidenskabelige fag og mindre typisk i sprogfag og kultur fag.

Vægtning af data for undersøgelse af udbredelse

På tværs af alle besvarelser ($p=0,094$) og udelukkende på tværs af undervisere inviterede direkte er undersøgt forskelle i mønsteret mellem 'ja' og 'nej' til hovedspørgsmålet "Har du inden for undervisningsåret 2021/22 inddraget aktiviteter udenfor læreruddannelsens mure i din undervisning?". Der blev ikke fundet nogen forskel ($p=0,051$).

Som konklusion afveg KP i forhold til andre professionshøjskole ikke med hensyn til fordeling mellem 'ja' og 'nej' til hovedspørgsmålet, men led af en lavere svarprocent. Men forventningen om en undersøgelse skævvredet mod undervisere der

Tabel 3. Vægtning af besvarelser fra KP.

Institution	Undervisere (n)	Undervisning udenfor læreruddannelsens mure			
		Ja (n)		Nej (n)	
PHA	60	43	71,7%	17	28,3%
UCL	37	30	81,1%	7	18,9%
UCN	35	31	88,6%	4	11,4%
UCSYD	40	40	90,9%	4	9,1%
VIA	85	74	87,1%	11	12,9%
Undervisere inviteret direkte	261	218	83,5%	43	16,5%
KP	50	41	82,0%	9	18,0%
Alle inviterede undervisere	311	259	83,3%	52	17,7%

---

har svaret 'ja' til hovedspørgsmålet, og med målet om at konkludere et mindste niveau for udbredelsen, ville den lave svar procent for KP føre til en deflation af 'ja'/'nej'-rationen i populationen. Som konsekvens blev vægtning anvendt for KP-populationen ($n=249$) for at kompensere for den lave svarprocent. Vægten blev beregnet ud fra den samlede responsrate for de andre professionshøjskoler (46,3%). Således blev svar fra KP vægtet med 2,30 og manglende svar fra KP med 0,67. Dermed blev antallet af svar fra KP forøget $n=115$ og reduceret til $n=135$ for dem der ikke svarede. Stikprøvestørrelsen bliver således forøget fra $n=311$ til $n=376$).

Databehandling og kategorisering

Analyserne behandler både svar på *respondentniveau* (population, $N=814$; stikprøve, $n=376$) og på *modulniveau* ($N=491$). Analyser på respondentniveau er anvendt på analyser af omfanget af undervisning udenfor læreruddannelsens mure på tværs af professionshøjskoler samt for analyser af efteruddannelse og netværk. Ved analyser på fagniveau er hver case *et fag*, som en respondent har oplyst, at vedkommende underviser i. Eksempelvis kan en respondent have oplyst, at vedkommende underviser i to eller flere fag, og derefter have givet informationer om brug af undervisning udenfor læreruddannelsens mure i det pågældende fag.

I analyserne af alle moduler er fransk og tysk slået sammen til en kategori på grund af få besvarelser (fransk, $n=1$; tysk, $n=5$). Oplysninger om "andre moduler", ud over de 21, som der var mulighed for at vælge i mellem, er af forskerne bag undersøgelsen blevet kategoriseret i kategorierne Moduler direkte rettet mod undervisning udenfor læreruddannelsens mure (fx Åben skole, Udeskole eller Nærområdet som læringsarena og læremiddel), Andre matematik og naturfagsmoduler (fx Teknologiforståelse, Naturfag+, Naturfagsvejleder PD modul), Moduler med andet didaktisk fokus (fx Praksisfaglighed, Elever i læse- og skrivevanskeligheder eller Playful Learning), Moduler om bevægelse i skolen (fx Bevægelse i skolen eller Kost og fysisk aktivitet), Fag-faglige moduler (Historiske tekster og tanker, eller PD Moduler om læsevejledning i grundskolen), Internationaliseringsmoduler (fx moduler for internationale studerende eller moduler om globalisering og migration) og Andet (Praktik, eller moduler om bæredygtighed eller innovation).

I analyserne af grupper af moduler er modulerne blevet slået sammen til otte kategorier: Sprogfag Naturvidenskab og matematik, Kulturfag, Praktiske-æstetiske fag, Pædagogiske fag, Moduler direkte rettet mod undervisning udenfor læreruddannelsens mure, Didaktisk fokus, Andet (herunder Fag-faglige moduler og Internationalisering).

I analyserne af typer af moduler er de oprindelige 21 kategorier af fag-moduler blev kategoriseret som Fagmoduler. De oplyste moduler ved svarmuligheden andet er blev gennemgået og ordnet af ansætte fra hver af de professionshøjskolelærerdannelser i hhv. fem kategori: Specialiseringsmoduler, Valgmoduler, Fagmoduler, Efteruddannelse, Andet (fx Praktik, Bachelor projekt, Internationalisering eller PD-moduler). Sammen med de oprindelige 21 fag-moduler, er de fem kategorier efterfølgende blevet kategoriseret i tre hovedområder: Fag-moduler, Specialiseringsmoduler og Andet (herunder Valgmoduler og Efteruddannelse).

Kategorisering af fag og moduler

De 21 fag (og moduler) samt kategorien Andet som underviserne kunne vælge i mellem:

- Billedkunst
- Biologi
- Dansk 1.-6. klassetrin
- Dansk 4.-1. klassetrin
- Engelsk
- Fransk
- Fysik/kemi
- Geografi
- Historie

- Håndværk og design
- Idræt
- Kristendomskundskab
- Lærerens grundfaglighed - KLM
- Lærerens grundfaglighed - pædagogik og lærerfaglighed
- Madkundskab
- Matematik 1.-6. klassetrin
- Matematik 4.-1. klassetrin
- Musik
- Natur/teknologi
- Samfundsfag
- Tysk
- Andet

I behandling af data fra spørgeskemaerne er der efterfølgende foretaget en kategorisering af fagene.

Kategorier inden for fagområder

Relevant for Figur 3, Figur 9, Figur 10, Figur 16 og Figur 20.

- *Praktiske-æstetiske fag*: Billedkunst, Håndværk og design, idræt, madkundskab, musik, bevægelse i skolen moduler (specialiseringsmoduler)

- *Naturvidenskab*: Biologi, geografi, fysik/kemi, natur/teknologi.
- *Matematik*: Matematik 1.-6. klasse, Matematik 4.-10.
- *Kulturfag*: Samfundsfag, kristendom, historie
- *Dansk*: Dansk 1.-6., dansk 4.-10.
- *Sprogfag*: Engelsk, tysk, fransk
- *Pædagogiske fag*: Lærers grundfaglighed, KLM
- Moduler direkte rettet mod udeundervisning (specialiseringsmoduler)
- *Didaktisk fokus* (specialiseringsmoduler)
- *Andre fag og moduler*: Fagfaglige moduler (specialiseringsmoduler), Internationalisering (specialiseringsmoduler) mv.

Kategorier af specialiseringsmoduler mv.

Relevant for Figur 13, Figur 14, Figur 18 og Figur 22.

- Moduler direkte rettet mod udeundervisning: Moduler om udeskole, eksterne læringsmiljøer, åben skole mv.
- Didaktisk fokus: Praksisfaglighed, playful learning, klasseledelse mv.
- Naturvidenskabelige fag: Teknologiforståelse
- Matematik (moduler ikke nævnt pga. for få besvarelser)

- Kulturfag (moduler ikke nævnt pga. for få besvarelser)
- Fremmedsprog (moduler ikke nævnt pga. for få besvarelser)
- *Praktisk-æstetiske fag*: Moduler om bevægelse i skolen mv.
- *Andet*: Fagfaglige moduler, Internationalisering, Andet.

Kategorier mellem fag og specialiseringsmoduler mv.

Relevant for Figur 5, Figur 6, Figur 11, Figur 12, Figur 17 og Figur 21.

- Specialiseringsmoduler
- Fagmoduler
- Andet:
  - Valgmoduler
  - Efteruddannelse
  - Internationalisering
  - Andet (dækker over praktik, bachelorprojekt mv.)

Litteratur

- Bærenholdt, J., & Hald, M. (2020). *Udeskole i teori og praksis*. Dafolo Forlag.
- Barfod, K. (2017). Maintaining mastery but feeling professionally isolated: Experienced teachers' perceptions of teaching outside the classroom. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 18(3), 201–113. <https://doi.org/10.1080/14729679.2017.1409643>
- Barfod, K. (2018). *At undervise i udeskole. Perspektiver på didaktik og lærerens arbejde. Ph.d.-afhandling*. Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet.
- Barfod, K., Bølling, M., Hald, M., & Hansen, D. (2024). Udbredelse af og kendetegn ved undervisning af studerende udenfor læreruddannelsens mure. *Studier i Læreruddannelse Og Profession*, 9(1), 23–23.
- Barfod, K., Bølling, M., Mygind, L., Elsborg, P., Ejbye-Ernst, N., & Bentsen, P. (2021). Reaping fruits of labour: Revisiting Education Outside the Classroom provision in Denmark upon policy and research interventions. *Urban Forestry & Urban Greening*, 60, 127044. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.127044>
- Becker, C., Lauterbach, G., Spengler, S., Dettweiler, U., & Mess, F. (2017). Effects of Regular Classes in Outdoor Education Settings: A Systematic Review on Students' Learning, Social and Health Dimensions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(5), 485. <https://doi.org/10.3390/ijerph14050485>
- Bekendtgørelse Om Uddannelsen Til Professionsbachelor Som Lærer i Folkeskolen, BEK nr 374 (2023). <https://www.retsinformation.dk/api/pdf/235761>
- Bentsen, P., Bølling, M., Mygind, L., Schneller, M. B., Stevenson, M. P., & Mygind, E. (2019). Greening education: Outdoor learning in natural settings as an 'add-in' holistic school-based health promotion approach for children and young people. In A. A. Donnelly & T. E. MacIntyre, *Physical activity in natural settings: Green exercise and blue mind*. Routledge.
- Bentsen, P., Jensen, F. S., Mygind, E., & Randrup, T. B. (2010). The extent and dissemination of udeskole in Danish schools. *Urban Forestry & Urban Greening*, 9(3), 235–243. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2010.02.001>
- Bentsen, P., Mygind, L., Elsborg, P., Nielsen, G., & Mygind, E. (2021). Education outside the classroom as upstream school health promotion: 'Adding-in' physical activity into children's everyday life and settings. *Scandinavian Journal of Public Health*, 1403494821993715. <https://doi.org/10.1177/1403494821993715>

-
- Bølling, M., Mygind, E., Pfister, G., & Nielsen, G. (2019). Education outside the classroom and pupils' social relations? A one-year quasi-experiment. *International Journal of Educational Research, 94*(1), 29–41. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2019.02.014>
- Bølling, M., Mygind, L., Elsborg, P., Melby, P. S., Brønd, J. C., Klinker, C. D., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2023). Efficacy and mechanisms of an education outside the classroom intervention on pupils' health and education: The MOVEOUT study protocol. *BMC Public Health*. <https://doi.org/10.1186/s12889-023-16618-3>
- Bølling, M., Niclasen, J., Bentsen, P., & Nielsen, G. (2019). Association of Education Outside the Classroom and Pupils' Psychosocial Well-being: Results from a School Year Implementation. *Journal of School Health, 89*(3), 210–218. <https://doi.org/10.1111/josh.12730>
- Bølling, M., Otte, C. R., Elsborg, P., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2018). The association between education outside the classroom and students' school motivation: Results from a one-school-year quasi-experiment. *International Journal of Educational Research, 89*, 22–35. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2018.03.004>
- Dettweiler, U., Becker, C., Auestad, B. H., Simon, P., & Kirsch, P. (2017). Stress in School. Some Empirical Hints on the Circadian Cortisol Rhythm of Children in Outdoor and Indoor Classes. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 14*(5), 475. <https://doi.org/10.3390/ijerph14050475>
- Dettweiler, U., Gerchen, M., Mall, C., Simon, P., & Kirsch, P. (2023). Choice matters: Pupils' stress regulation, brain development and brain function in an outdoor education project. *British Journal of Educational Psychology, 93*(S1), 152–173. <https://doi.org/10.1111/bjep.12528>
- Dettweiler, U., Lauterbach, G., Becker, C., & Simon, P. (2017). A Bayesian Mixed-Methods Analysis of Basic Psychological Needs Satisfaction through Outdoor Learning and its Influence on Motivational Behavior in Science Class. *Frontiers in Psychology, 8*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02235>
- Dettweiler, U., Ünlü, A., Lauterbach, G., Becker, C., & Gschrey, B. (2015). Investigating the motivational behavior of pupils during outdoor science teaching within self-determination theory. *Frontiers in Psychology, 6*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00125>

-
- Ejbye-Ernst, N., Barfod, K., & Bentsen, P. (2017). *Udeskoledidaktik*. Hans Reitzels Forlag. <http://hansreitzel.dk/P%C3%A6dagogik/Udeskoledidaktik/9788741264783>
- Ellinger, J., Mess, F., Bachner, J., von Au, J., & Mall, C. (2023). Changes in social interaction, social relatedness, and friendships in Education Outside the Classroom: A social network analysis. *Frontiers in Psychology, 14*, 1031693.
- Elsborg, P., Mygind, L., Bølling, M., Klinker, C. D., Melby, P. S., Andreasen, A. H., Brønd, J. C., Bentsen, P., & Nielsen, G. (2024). Efficacy of education outside the classroom to increase adolescent physical activity. *Scientific Reports, 14*(1), 28213.
- Madsen, K. L., & Aggerholm, K. (2020). Embodying education—A bildung theoretical approach to movement integration. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6*(2), 157–164. <https://doi.org/10.1080/20020317.2019.1710949>
- Madsen, K. L., Aggerholm, K., & Jensen, J.-O. (2020). Enactive movement integration: Results from an action research project. *Teaching and Teacher Education, 95*, 103139.
- Mann, J., Gray, T., Truong, S., Brymer, E., Passy, R., Ho, S., Sahlberg, P., Ward, K., Bentsen, P., Curry, C., & Cowper, R. (2022). Getting Out of the Classroom and Into Nature: A Systematic Review of Nature-Specific Outdoor Learning on School Children’s Learning and Development. *Frontiers in Public Health, 10*. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2022.877058>
- Nielsen, G., Mygind, E., Bølling, M., Otte, C. R., Schneller, M. B., Schipperijn, J., Ejbye-Ernst, N., & Bentsen, P. (2016). A quasi-experimental cross-disciplinary evaluation of the impacts of education outside the classroom on pupils’ physical activity, well-being and learning: The TEACHOUT study protocol. *BMC Public Health, 16*(1). <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3780-8>
- Otte, C. R., Bølling, M., Elsborg, P., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2018). Teaching math outside the classroom: Does it make a difference? *Educational Research, 61*(1), 38–52. <https://doi.org/10.1080/00131881.2019.1567270>
- Otte, C. R., Bølling, M., Stevenson, M. P., Nielsen, G., Bentsen, P., & Ejbye-Ernst, N. (2019). Education outside the classroom increases children’s reading competencies: Results from a one-year Danish quasi-experimental study. *International Journal of Educational Research, 4*, 42–51. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2019.01.009>

Remmen, K. B., & Iversen, E. (2022). A scoping review of research on school-based outdoor education in the Nordic countries. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, *0*(0), 1–19. <https://doi.org/10.1080/14729679.2022.2027796>

Schneller, M. B., Duncan, S., Schipperijn, J., Nielsen, G., Mygind, E., & Bentsen, P. (2017). Are children participating in a quasi-experimental education outside the classroom intervention more physically active? *BMC Public Health*, *17*(1), 523. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4430-5>

Schneller, M. B., Schipperijn, J., Nielsen, G., & Bentsen, P. (2017). Children's physical activity during a segmented school week: Results from a quasi-experimental education outside the classroom intervention. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *14*, 80. <https://doi.org/10.1186/s12966-017-0534-7>

VIVE. (2019). *Ekstern evaluering af Projekt Udvikling af Udeskole*. https://pure.vive.dk/ws/files/2364847/11093_Ekstern_evaluering_af_Projekt_Udvikling_af_Udeskole_110119.pdf

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital
Center for Klinisk Forskning
og Forebyggelse

ABSALON
PROFESSIONSHØJSKOLEN
ABSALON

PROFESSIONSHØJSKOLEN